

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 128/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 marca 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Humanistyczno-Społecznym
Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej
dokonanej w dniach 16 – 18 listopada 2015 r.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:

przewodniczący: dr hab. Ewa Chmielecka, członek PKA

członkowie:

1. **dr hab. Maria Próchnicka**, ekspert PKA ds. jakości kształcenia
2. **prof. dr hab. Joanna Pyszny**, ekspert PKA nr 1 - studia podyplomowe, baza dydaktyczna, współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym
3. **prof. dr hab. Amadeusz Krause**, ekspert PKA nr 2 - badania naukowe, polityka kadrowa, potencjał kadrowy
4. **dr ing. Marie Gabryšová**, ekspert PKA ds. internacjonalizacji
5. **mgr Karolina Martyniak**, ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia
6. **dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł**, ekspert pracodawca
7. **Adam Subotkowski**, ekspert student

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy i z własnej inicjatywy i przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Humanistyczno-Społecznym Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. Bieżąca ocena instytucjonalna poprzedzona była oceną jakości kształcenia dokonaną na kierunkach: „filologia polska” oraz „pedagogika” na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny PKA. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów z Władzami Uczelni i Wydziału oraz pozostałymi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Należy podkreślić sprawna organizację wizyty przez władze Uczelni i Wydziału oraz przyjazną atmosferę wszystkich spotkań.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY INSTYTUCJONALNEJ

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni		X			
2. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia		X			
3. Efektywność polityki kadrowej realizowanej w jednostce		X			
4. Zapewnienie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej ¹ zgodnie ze strategią rozwoju jednostki		X			
5. Współdziałanie z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi		X			
6. Funkcjonowanie systemu wsparcia studentów		X			
7. Jakość kształcenia na studiach doktoranckich	Jednostka nie prowadzi studiów doktoranckich.				
8. Jakość kształcenia na studiach podyplomowych		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, tytuł i stopień naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz tytuł i stopień w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Odpowiedź Rektora Akademii Techniczno- Humanistycznej w Bielsku-Białej oraz Dziekana Wydziału Humanistyczno-Społecznego na raport oceniający odnosi się do wszystkich sformułowanych w tym raporcie komentarzy i zastrzeżeń Zespołu Oceniającego. Dotyczyły przede wszystkim funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Podjęte przez Władze Uczelni i Wydziału działania mają na celu usunięcie odnotowanych uchybień, zaś załączone do odpowiedzi kopie dokumentów (uchwały Rady Wydziału) poświadczają, że uczelnia te działania podjęła i – w ślad za nimi – ma zamiar uzyskać za ich pomocą poprawę jakości kształcenia. Postęp w tej mierze będzie monitorowany przez dodatkowe raporty, które Uczelnia ma przesłać w listopadzie roku 2016 i 2017.

Dodatkowym elementem odpowiedzi, który utwierdza Zespół Oceniający w słuszności przyznania oceny pozytywnej w akredytacji instytucjonalnej dla Wydziału jest fakt, że w ciągu ostatnich miesięcy nastąpiła znacząca poprawa kwalifikacji kadry nauczającej (trzy nowe habilitacje i jeden tytuł profesorski), uzyskanie przez Radę Wydziału uprawnień do doktoryzowania w naukach humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo oraz przyznanie trzem czasopismom wydziałowym dobrych pozycji na ministerialnej liście czasopism punktowanych. Wydział przedstawił także korektę dorobku publikacyjnego pracowników, który jest większy, niż odnotowany w raporcie oceniającym. Te wydarzenia dobrze rokują o rozwoju naukowym i dydaktycznym Wydziału.

1. Zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni – w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1

Wydział konsekwentnie realizuje strategię rozwoju potencjału naukowego i dydaktycznego oraz doskonalenia jakości kształcenia, zgodnie z misją i strategią Uczelni.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

- Kontynuacja i wdrażanie dobrze zaplanowanej strategii rozwoju Wydziału.
- Formalne spisanie i publikacja wydziałowej polityki jakości

1.1 Jednostka rozpoznaje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym i wykorzystuje tę wiedzę do określenia w strategii rozwoju celów i wyznaczenia priorytetów.

1. Opis stanu faktycznego

Wydział prowadzi 3 kierunki studiów, w tym I i II stopnia, o profilu ogólniakademickim i jeden o profilu praktycznym (studia II stopnia na kierunku Pedagogika) reprezentujące obszar nauk humanistycznych i społecznych. Oferowane w ramach kierunków specjalności przygotowują absolwentów WH-S do zróżnicowanych wymagań lokalnego oraz szerszego rynku pracy. Jednostka ma świadomość przewodniej roli integratora środowiska humanistycznego regionu Podbeskidzia, jako jedyna na tym terenie uczelnia publiczna. Zakres prowadzonej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w drodze kontaktów nieformalnych i sformalizowanych obejmuje liczne wspólne inicjatywy współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego: resortu administracji samorządowej, społecznej i instytucji branżowych. Znajduje to m.in. potwierdzenie w działaniach *Akademickiego Forum Humanistycznego* (powołanego w 2015 r.), jak i w innych działaniach kulturotwórczych, np. popularyzujących naukę w ramach projektu *Euroregion*

Beskidy. Stopień zaangażowania się w ten proces poszczególnych jednostek analizowanego Wydziału jest rozmaity. Podejmowane inicjatywy miały wpływ na określenie misji Wydziału, która w praktyce przekształca się w działania zmierzające do tego, aby absolwent WH-S był oczekiwany przez pracodawców, przy jednoczesnym dążeniu do zachowania wysokiego poziomu kształcenia. Głównymi celami strategicznymi są próby nawiązania i podtrzymania już istniejącej współpracy z lokalnymi instytucjami, które mają wspierać władze Wydziału na drodze przygotowania oferty programowej i edukacyjnej. W konsekwencji pozwala to na budowanie i integrowanie środowiska humanistycznego na drodze do przekształcenia Uczelni w Uniwersytet. Misja Uczelni, sformułowana uniwersalnie, niewychwytna specyfiki AT-H stwarza umiarkowanie użyteczną inspirację dla misji Wydziału.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.1 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Wydział poprawnie rozpoznaje swą rolę i pozycję w regionie i na rynku edukacyjnym. Nawiązał skuteczną współpracę z otoczeniem uczelni, dostosowuje strategię swego rozwoju do jego potrzeb.

1.2 Jednostka określiła i realizuje politykę jakości kształcenia, zgodną z misją i strategią rozwoju uczelni, sprzyjającą doskonaleniu procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów, poziomach, profilach i formach realizowanego kształcenia. *

1. Opis stanu

Główne założenia polityki jakości kształcenia na Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej oraz na ocenianym Wydziale Humanistyczno-Społecznym i wynikające z nich cele jakościowe zostały zawarte w podstawowym dokumencie regulującym zapewnienie jakości kształcenia na Uczelni i ocenianym Wydziale, to jest w Uchwale Nr 944/11/V/2013 w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej oraz powtórzone w Wydziałowej Księdze Jakości. W obu dokumentach polityka jakości jest utożsamiana z celami Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, które obejmują:

- 1) stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Akademii,
- 2) podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz budowanie etosu nauczyciela akademickiego,
- 3) podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów Akademii,
- 4) szerokie informowanie o jakości kształcenia w Akademii.

W Wydziałowej Księdze Jakości WHS ATH nie sformułowano wydziałowej polityki jakości, pomimo, iż, zgodnie z Uchwałą Nr 944/11/V/2013, do zadań Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia należy: „opracowanie polityki jakości kształcenia na wydziale zgodnej z misją Akademii i strategią wydziału”. Cele USZJK, utożsamiane z polityką jakości Uczelni, są zgodne z misją ATH, w której uwzględniono „dążenie do kształcenia studentów na najwyższym poziomie”, a także takimi celami strategicznymi, jak „Osiągnięcie wysokich standardów w obszarze kształcenia”. W uchwałach i działaniach władz Wydziału polityka ta jest obecna i realizowana.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.2 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka realizuje politykę jakości kształcenia zgodną z misją i strategią rozwoju uczelni. Uchybienia formalne (niesformułowanie *explicite* wydziałowej polityki jakości) wymagają uzupełnienia.

1.3 Jednostka monitoruje realizację strategii, mając na względzie efektywne wykorzystanie potencjału naukowego,

dydaktycznego i materialnego w celu pomnażania osiągnięć w zakresie określonych celów strategicznych.

1. Opis stanu faktycznego

Porównanie wyników ocen programowych przeprowadzonych na Wydziale w przeciągu ostatnich lat ze stanem Wydziału ocenianym w trakcie niniejszego postępowania oceniającego pozwala na stwierdzenie, że na skutek dobrze wdrażanej strategii rozwoju na Wydziale zaszły korzystne zmiany. Dotyczy to zwłaszcza stabilizacji i rozwoju kadry akademickiej, rozwijającego się umiędzynarodowienia, perspektyw badań i zależącego od nich awansu Wydziału (zaplanowane prawo do doktoryzowania bliskie uzyskania), dobre kontakty ze środowiskiem uczelni i znakomite relacje ze studentami i absolwentami. Poprawnie został zaprojektowany wewnętrzny system zapewniania jakości, co pozwala rokować pozytywnie o dalszym dobrym rozwoju Wydziału, który doskonale rozpoznaje potrzebę regionu białskiego w zakresie funkcjonowania uczelni wielodyscyplinarnej zaspokajającej nie tylko potrzeby gospodarcze, ale i potrzeby środowiska dotyczące życia społecznego i kulturalnego. Spotkania z władzami Uczelni i Wydziału, z kadrami i studentami poświadczają dobre zrozumienie i oddanie się tej strategii, a zwłaszcza świadomość ważności zadania/zobowiązania wobec Podbeskidzia, jakie niesie kształcenie humanistyczne

2. Ocena spełnienia kryterium 1.3 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Od 2010 roku na Wydziale zaszły znaczące zmiany na lepsze, wynikające ze świadomie wprowadzanej strategii rozwoju stawiającej na podnoszenie jakości i wykorzystanie potencjału naukowego i dydaktycznego.

1.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w dziedzinach nauki związanych z kierunkami studiów o profilu ogólnoakademickim oraz/lub w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, w których prowadzone są studia doktoranckie, a także uwzględnia wyniki tych badań w procesie kształcenia na wszystkich realizowanych poziomach studiów. *

1. Opis stanu

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach nauk humanistycznych i nauk społecznych, w dziedzinach i dyscyplinach naukowych (językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, pedagogika) związanych z realizowanymi na Wydziale kierunkami studiów. Badania te skupiają się głównie wokół 23 projektów realizowanych w poszczególnych katedrach jednostki, finansowanych w ramach utrzymania potencjału badawczego. Owocem tych badań są liczne i regularne publikacje naukowe, nabierające tempa w ostatnich trzech latach awanse naukowe pracowników, organizowane przez Wydział duże ogólnopolskie konferencje (maj 2014 - *Dyskursy Miłosza. Dyskursy o Miłoszu* oraz prestiżowa Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich). Wyniki badań prowadzonych na Wydziale są intensywnie wykorzystywane w procesie kształcenia jako tematy prac dyplomowych, przedmiotów obieralnych i wykładów monograficznych, treści kursowych wykładów i ćwiczeń, inspiracje dla prężnie działających kół naukowych oraz nowych kierunków studiów podyplomowych. Wychodzące od 2,5 roku pismo *Media i Społeczeństwo* wspiera nową specjalność na kierunku filologia polska *Projektowanie komunikacji*. WHS podjął niedawno starania o uzyskanie praw do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa.

Studenci wszystkich prowadzonych na Wydziale kierunków są intensywnie włączani w prowadzone przez kadrę badania (udział w miejscowych i ogólnopolskich konferencjach, publikacje w pracach zbiorowych i uczelnianych pismach, zdania badawcze kół naukowych). ZO zapoznał się z listą studenckich działań naukowych i ich efektów.

Pracownicy Wydziału uczestniczą – czasem jako współorganizatorzy - w konferencjach ogólnopolskich, ale też organizowanych przez zagraniczne uczelnie partnerskie (Czechy, Słowacja, Słowenia, Bułgaria, Hiszpania) publikując w tamtejszych wydawnictwach, wchodząc w skład redakcji pism naukowych.

Obecnie w jednostce realizowane są cztery granty zewnętrzne, choć w ostatnich pięciu latach pracownicy

złożyli 27 wniosków o takie granty. Nie są natomiast realizowane granty wewnętrzne. Na Wydziale wychodzą cztery czasopisma naukowe, z tego dwa wysoko punktowane (*Świat i Słowo* – 8 pkt. na liście Erich, *Media i Społeczeństwo*, 4 pkt.). W redakcji tych pism są naukowcy z zagranicy.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.4 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Badania naukowe prowadzone na WHS są w miarę intensywne, adekwatne do realizowanego na poszczególnych kierunkach programu kształcenia, a ich efekty są wykorzystywane w praktyce dydaktycznej.

2. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia - w pełni (z silnymi zaleceniami)

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia funkcjonujący na Wydziale Humanistyczno-Społecznym Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej nie osiągnął jeszcze pełnej dojrzałości. Wewnętrzne regulacje uczelniane, które stanowią podstawę funkcjonowania systemu zostały uchwalone w roku 2013, także procedury uczelniane oraz wewnętrzne procedury wydziałowe zapewnienia jakości zostały zaakceptowane w latach 2013-2015. Nie budzą zastrzeżeń formalne podstawy funkcjonowania systemu, jednak w odniesieniu do sposobów wdrożenia regulacji wewnętrznych dotyczących działania systemu na WNS ATH ocena jest bardziej zróżnicowana, co przedstawiono szczegółowo w uzasadnieniach oceny w zakresie poszczególnych subkryteriów oraz w sformułowanych zaleceniach. W obecnej fazie rozwoju w obrębie WSZJK na WHS ATH dominującą funkcją wypełnianą przez system jest funkcja ewaluacyjna, przy czym wyniki badań ewaluacyjnych służą głównie do opracowania diagnozy w poszczególnych obszarach zapewnienia jakości i nie są wykorzystywane w sposób systemowy jako podstawa do inicjowania i realizowania działań naprawczych lub doskonalących.

Pozytywnie należy ocenić takie aspekty systemu jak: dostosowanie celów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym Wydziale do strategii Wydziału, kompletność i spójność wewnętrznych przepisów regulujących funkcjonowanie WSZJK na WHS, przejrzystość struktury organizacyjnej systemu, podziału obowiązków, a także klarowność procesów decyzyjnych związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia, objęcie zakresem działania systemu wszystkich rodzajów i poziomów studiów prowadzonych na Wydziale, a także uwzględnienie w regulacjach wewnętrznych dotyczących funkcjonowania WSZJK wszystkich kluczowych czynników mających wpływ na jakość kształcenia. Na podkreślenie zasługuje także prowadzenie na WHS ATH dokumentacji działań mających na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie czynników wpływających na jakość kształcenia, podejmowane w ramach WSZJK oraz wyników tych działań.

Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia stosowane na WHS obejmują w sposób kompleksowy kluczowe obszary mające wpływ na jakość kształcenia, jednak przydatność tych procedur w doskonaleniu jakości kształcenia ma charakter ograniczony, gdyż w części z nich nie uwzględniono działań mających na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie w obrębie obszaru objętego daną procedurą (dotyczy to takich obszarów, jak: udział przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, zasad rekrutacji, zasoby materialne, w tym infrastruktura dydaktyczna i naukowa, a także środki wsparcia dla studentów i doktorantów, zarządzanie informacją dotyczącą procesu kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji dotyczącej realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów). W odniesieniu do pozostałych procedur, ze względu na krótki czas ich obowiązywania oraz krótki czas, jaki upłynął od realizacji badań ewaluacyjnych podejmowanych na podstawie tych procedur w ramach WSZJK (np. przegląd programów kształcenia, ocena zajęć dydaktycznych, ocena realizacji efektów kształcenia) nie było możliwe wykorzystanie wyników ewaluacji do podjęcia na ocenianym

Wydziale kompleksowych działań doskonalących, a co za tym idzie oceny ich skuteczności.

Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości na WHS podlega monitorowaniu w zakresie realizowanych w cyklu rocznym zadań. Rezultaty monitorowania są przedstawiane w postaci sprawozdania Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia i są poddawane ocenie Rady Wydziału. Na WHS ATH nie jest prowadzona systematyczna ocena skuteczności WSZJK, ani nie zostały opracowane zasady i kryteria oceny skuteczności WSZJK.

Podsumowując: wprowadzenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia funkcjonującego na Wydziale Humanistyczno-Społecznym AT-H w Bielsku-Białej nie osiągnął jeszcze pełnej dojrzałości, jednakże jego projekt oraz rozwój w przeciągu ostatnich lat dobrze rokuje na przyszłość. Pozwala to na postawienie oceny „w pełni” pod warunkiem wdrożenia zaleceń zapisanych poniżej i w końcowej analizie raportu. **Wydział po upływie 1 roku i 2 lat powinien dostarczyć raporty opisujące, w jaki sposób te zalecenia zostały zrealizowane.**

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2

W odniesieniu do udziału interesariuszy zewnętrznych w zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia:

1. Zapewnienie systemowego udziału interesariuszy zewnętrznych w określaniu i ocenie efektów kształcenia oraz ich wpływu na podejmowanie decyzji związanych z jakością kształcenia.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich i studiach podyplomowych:

1. Uwzględnienie oceny realizacji efektów kształcenia na wszystkich etapach kształcenia oraz w odniesieniu do wszystkich rodzajów zajęć w ramach procedury weryfikacji efektów kształcenia, oraz przeglądu programów.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących rekrutacji kandydatów, oceny postępów studentów, i słuchaczy studiów podyplomowych oraz wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, a także zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów:

1. Uwzględnienie harmonogramu prac związanych z monitorowaniem i oceną, a także planowaniem oraz realizacją działań naprawczych i doskonalących, związanych z ogólnymi zasadami oceniania oraz metodami oceniania postępów studentów i słuchaczy na wszystkich etapach kształcenia, w procedurze określającej warunki i sposoby oceniania studentów i słuchaczy WHS,
2. Włączenie przedstawicieli studentów, a także słuchaczy studiów podyplomowych w proces oceny ogólnych zasad oceniania oraz metod oceniania postępów studentów i słuchaczy na wszystkich etapach kształcenia,
3. Objęcie jedną procedurą warunków i sposobu oceniania na WHS, zarówno w toku studiów (w tym w odniesieniu do praktyk zawodowych), jak i na jego zakończenie (praca dyplomowa, egzamin dyplomowy; obecnie obowiązuje odrębna procedura dyplomowania), co zapewniłoby kompleksowość procedury i jednolitość metod gromadzenia danych niezbędnych do analizy sposobów oceniania postępów studentów, a także spójność proponowanych działań naprawczych i korygujących,
4. Uwzględnienie monitorowania i oceny kryteriów rekrutacji na studia wyższe oraz podyplomowe na WHS w procedurze określającej warunki i sposoby oceniania studentów i słuchaczy WHS.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy:

1. Uwzględnienie samooceny stopnia przydatności na rynku pracy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych w wyniku studiów, dokonywanej przez absolwentów oraz identyfikowanych

przez nich luk kompetencyjnych w stosunku do efektów kształcenia zakładanych dla poszczególnych kierunków studiów, zarówno w ramach ogólnouczelnianego monitorowania losów absolwentów, jak i w przypadku procedury wydziałowej oraz wynikająca stąd modyfikacja kwestionariuszy ankiet absolwentów,

2. Wykorzystanie innych, niż kwestionariusz ankiety, sposobów pozyskiwania informacji zwrotnej od absolwentów, przydatnej w ocenie efektów kształcenia na rynku pracy, np. paneli dyskusyjnych z udziałem absolwentów, zogniskowanych wywiadów grupowych. Rozmowa zespołu oceniającego z absolwentami w trakcie wizytacji potwierdziła silny związek emocjonalny absolwentów z wizytowanym Wydziałem, a także chęć współpracy. Można zatem przypuszczać, iż absolwenci chętnie skorzystaliby z innej, niż anonimowa ankieta, formy kontaktu z Wydziałem i przekazania informacji zwrotnej.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących oceny kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz realizowanej polityki kadrowej:

1. Zapewnienie studentom i słuchaczom studiów podyplomowych możliwości dokonania oceny poszczególnych pracowników administracyjnych wspierających proces kształcenia,
2. Uwzględnienie w kwestionariuszu oceny zajęć dydaktycznych dokonywanej przez studentów i słuchaczy studiów podyplomowych w większym stopniu możliwości oceny sposobu prowadzenia zajęć i skuteczności tych sposobów w osiąganiu przez studentów, doktorantów i słuchaczy zakładanych efektów kształcenia, a w mniejszym zakresie pytań dotyczących oceny stopnia wykonania obowiązków przez nauczycieli akademickich (jak np. podanie studentom programu zajęć, warunków zaliczenia przedmiotu i kryteriów oceny, terminowości odbywania zajęć).
3. Wykorzystanie wyników oceny kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia nie tylko do podejmowania decyzji o charakterze kadrowym (awans, nagroda, zwolnienie z pracy, upomnienie nagana), lecz przede wszystkim do inicjowania działań o charakterze projakościowym, mającym na celu doskonalenie prowadzenia zajęć oraz obsługi administracyjnej studentów i słuchaczy studiów podyplomowych i dostosowania zajęć i obsługi do ich potrzeb i oczekiwań.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących monitorowania, oceny i doskonalenia zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów:

1. Uwzględnienie działań mających na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie infrastruktury oraz środków wsparcia w procedurze zapewniania studentom i słuchaczom studiów prowadzonych na WHS wsparcia dydaktycznego, naukowego i materialnego,
2. Włączenie w procesy oceny i doskonalenia infrastruktury nauczycieli akademickich, studentów i słuchaczy studiów podyplomowych.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnianiu jakości kształcenia:

1. Opracowanie i wdrożenie procedury zarządzania informacją, uwzględniającej procesy gromadzenia, analizy i wykorzystania danych we wszystkich obszarach zapewnienia jakości kształcenia, a także monitorowanie, ocenę i doskonalenie procesu zarządzania informacją, co pozwoliłoby na kompleksowe objęcie jedną procedurą z jednej strony – kwestii związanych z zakresem gromadzonych danych, odpowiedzialnością poszczególnych osób w tym zakresie, harmonogramem gromadzenia i analizy, metodami analizy i raportowania danych, z drugiej zaś – kwestii dotyczących zapewnienia i doskonalenia jakości procesów zarządzania informacją, to jest adekwatności gromadzonych danych w stosunku do celów wyznaczonych przez strategię i politykę jakości oraz potrzeby różnych grup interesariuszy, aktualności i kompletności danych, trafności stosowanych narzędzi gromadzenia danych, sposobów ich analizy i raportowania w stosunku do zakładanych celów badania jakości w poszczególnych obszarach zapewnienia jakości kształcenia.

W odniesieniu do wewnętrznych procedur dotyczących publicznego dostępu do realizowanej polityki jakości

kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów:

1. Określenie zakresu udostępnianej informacji oraz formy jej prezentacji, sposobu aktualizacji informacji oraz osób odpowiedzialnych za publiczne udostępnianie informacji i jej wysoką jakość,
2. Monitorowanie potrzeb i oczekiwań różnych kategorii użytkowników (kandydatów na studia, potencjalnych użytkowników z otoczenia zewnętrznego poza kandydatami, studentów, słuchaczy studiów podyplomowych, nauczycieli akademickich, Władz Uczelni i Wydziału) w zakresie publicznego dostępu do informacji oraz podejmowanie, na podstawie wyników monitorowania, działań o charakterze naprawczym lub doskonalącym, dotyczących publicznego udostępniania informacji.

W odniesieniu do oceny skuteczności funkcjonowania WSZJK:

1. Opracowanie i wdrożenie procedury oceny skuteczności WSZJK uwzględniającej określenie obszarów przeprowadzania oceny, dobór kryteriów oceny, podział zadań związanych z przeprowadzeniem oceny udział interesariuszy w dokonywaniu oceny oraz sposoby wykorzystania wyników oceny skuteczności w doskonaleniu systemu i polityki jakości.

Dodatkowe zalecenia dotyczące interesariuszy zewnętrznych:

1. Powołanie stałych przedstawicieli pracodawców do Rad Programowych i ich wykorzystywanie jako stałego ciała konsultacyjnego
2. Zapoznanie pracodawców z definicją profilu praktycznego i przedstawienie roli, jaką mają do odegrania w trakcie jego realizacji.

Dodatkowe zalecenia dotyczące relacji ze studentami:

1. Poza formalnym włączeniem studentów w prace stosownych organów mających na celu zapewnianie jakości kształcenia należy wprowadzić rozwiązania pozwalające na rzeczywisty dialog w obszarze zapewniania jakości kształcenia.
2. Dokumentacja prac organów kolegialnych Jednostki powinna być prowadzona w taki sposób, aby możliwe było odtworzenie choćby ogólnego udziału studentów w dyskusjach oraz podejmowaniu decyzji.
3. Należy wdrożyć procedury jakościowe pozwalające studentom na regularną ocenę kadry wspierającej proces kształcenia oraz infrastruktury. Procedury te powinny uwzględniać opinie wyrażane przez studentów nie tylko po ukończeniu studiów, ale również w toku studiów i pozwalać na wdrożenie szybkich działań naprawczych.
4. Należy wdrożyć procedury jakościowe pozwalające monitorować sytuację i opinie studentów niepełnosprawnych. Narzędzia te powinny mieć charakter kompleksowy: podmiotowo, obejmując możliwie wszystkich studentów niepełnosprawnych, oraz przedmiotowo, badając nie tylko infrastrukturę, ale również wsparcie administracyjne oraz dydaktyczne.
5. Należy uzupełnić procedury jakościowe o mechanizmy informowania studentów o podejmowanych działaniach naprawczych na rzecz poprawy jakości kształcenia. W szczególności dotyczy to działań podjętych na podstawie opinii lub wniosków studentów.
6. Zaleca się otwarcie narzędzi projakościowych opartych na spotkaniach z grupami studentów na szerszy dialog ze studentami – obecne rozwiązania wydają się być oparte na formule wykładowej z zarezerwowanym czasem na ewentualne pytania. Przedstawione protokoły takich spotkań nie odzwierciedlają prowadzenia dyskusji, co utrudnia również doskonalenie tych narzędzi w przyszłości.
7. Zaleca się przeanalizowanie przyczyn dużej niechęci studentów do zagadnień związanych z efektami kształcenia. Zidentyfikowanie ich może w dalszej perspektywie pomóc przy działaniach na rzecz podnoszenia powszechnej świadomości oraz zrozumienia dla realizowanych dalszych udoskonaleń w obszarze kształcenia.

2.1. Jednostka posiada spójny system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zgodny ze strategią jednostki, polityką jakości oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, określających: *

- 2.1.1 zakres działania oraz cele wewnętrznego systemu zapewniania jakości,
- 2.1.2 przejrzystą strukturę organizacyjną oraz przydział odpowiedzialności i uprawnień, *
- 2.1.3 udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w zapewnianiu jakości kształcenia,
- 2.1.4 kluczowe procesy w obszarze kształcenia oraz procedury i narzędzia odnoszące się do monitorowania, oceny i doskonalenia jakości kształcenia, jak również systemu. *

1. Opis stanu faktycznego

Działania w obszarze zapewnienia jakości kształcenia w Akademii Techniczno-Humanistycznej (ATH) w Bielsku-Białej rozpoczęły się już w 2007 roku (Uchwała Senatu Nr 410/11/III/2007 z dn. 18.12.2007 r.). Aktualnie Uczelnia określa Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (Uchwała Senatu Nr 944/11/V/2013 z dn. 19.11.2013 r.), jako budowany z poszanowaniem autonomii i specyfiki jednostek organizacyjnych ATH w przekonaniu, że umacnianiu wysokiej jakości kształcenia służy ocena własna, dialog i współpraca oraz wspieranie i upowszechnianie najlepszych rozwiązań. Dbłość o wysoką jakość kształcenia i obsługi administracyjnej studentów oraz doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych jest obowiązkiem wszystkich członków społeczności akademickiej. Na podstawie przyjętej uchwały Rektor wydał dwa zarządzenia (Nr 740/2013/2014 oraz Nr 741/2013/2014 z dn. 25.11.2013 r.), które określają sposób funkcjonowania i zarządzania Systemem. Jest to System dwupoziomowy.

Do celów USZJK należy: stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz budowanie etosu nauczyciela akademickiego, podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów, a także szerokie informowanie o jakości kształcenia. System swoim zakresem działania obejmuje: pracowników Uczelni, studentów i doktorantów studiujących na wszystkich kierunkach, poziomach, profilach i formach studiów oraz słuchaczy studiów podyplomowych i uczestników kursów dokształcających.

Podstawowe cele strategiczne WHS, spójne z celami strategicznymi ATH, to: „kształcenie i przygotowanie studentów do aktywnego życia we współczesnym społeczeństwie, prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, kształcenie kadry naukowo-dydaktycznej dla potrzeb nauki, kultury, administracji i szkolnictwa, aktywne uczestnictwo w przemianach cywilizacyjnych i wzbogacanie kultury i nauki, stymulowanie dyskusji intelektualnej nad kulturą i nauką w środowisku lokalnym Bielska-Białej i regionie Podbeskidzia oraz współpraca z przedstawicielami lokalnych instytucji i firm jako interesariuszami zewnętrznymi wspomagającymi władze wydziału w przygotowaniu atrakcyjnej, nowoczesnej i dostosowanej do wymogów współczesnego świata oferty programowej studiów wyższych w ATH.”

W związku z realizacją ww. celów na poziomie ogólnouczelnianym Rektor powołał Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia (UKJK), która składa się z Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (UZZJK) i Uczelnianego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia (UZOJK). Natomiast na poziomie Wydziału Dziekan powołał Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (WKJK), którą tworzą Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZZJK) i Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK). Rada Wydziału (RW) Uchwałą nr 84 z dn. 14.04.2015 r. powołała Wydziałową Komisję ds. Programów Kształcenia (WKPK). WKJK realizuje zadania UKJK, pełniąc wobec niej rolę pomocniczą oraz wykonawczą względem przyjmowanych rekomendacji. Za funkcjonowaniem Systemu na poziomie Uczelni odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia (Przewodniczący UKJK), a na Wydziale Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia (Przewodniczący WKJK), natomiast nadzór nad całością sprawują odpowiednio Prorektor właściwy do spraw kształcenia oraz Dziekan. Przyjęta struktura organizacyjna i decyzyjna w obszarze zapewnienia jakości kształcenia i wynikający z niej podział zadań jest przejrzysta i na obecnym etapie spełnia swoją funkcję, co znalazło potwierdzenie w trakcie analizy dokumentacji i przeprowadzonych rozmów.

Udział interesariuszy wewnętrznych w USZJK/WSZJK został zapewniony m.in. poprzez włączenie ich w skład ww. ciał kolegialnych (UZOJK, WZOJK, WKPK, RW), a także powierzenie im określonych zadań, np. studenci uczestniczą w ocenie i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia i programów studiów, a przede

wszystkim w ankietyowaniu zajęć, a pracownicy i władze WHS przygotowują informacje niezbędne do opracowania procesu kształcenia oraz jego doskonalenia, a także wprowadzają w życie podjęte decyzje. Natomiast interesariusze zewnętrzni są włączani np. w procedury zatwierdzania programów kształcenia (spotkania, konsultacje, opinie. Przykładowo: absolwentki/pracodawcy z obszaru iberystyki lub współpraca z miejscową policją przy opracowywaniu programu praktyk dla specjalności resocjalizacja.

Studenci wchodzi w skład Rady Wydziału, stanowiąc zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym ponad 20% jej składu. Jedna studentka znajduje się w składzie Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia i tym samym wchodzi w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która składa się z członków tego Zespołu oraz Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponadto jeden student wchodzi w skład Komisji ds. Programów. W Jednostce nie funkcjonują inne komisje w ramach obszaru zapewniania jakości kształcenia, przykładowo nie powołano komisji odpowiedzialnych za poszczególne kierunki. Przedstawiciele samorządu nie byli w stanie przedstawić konkretnych efektów swojej obecności w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przede wszystkim ze względu na fakt, że zasiadają w tych organach zaledwie od kilku tygodni, a poprzedni członek Komisji ukończył studia. Również dokumentacja przedstawiona przez Jednostkę nie wskazuje, czy zaangażowanie studentów w funkcjonowanie organów kolegialnych Jednostki przynosi efekty. Przedstawiciele Jednostki wskazali, że są zadowoleni z udziału studentów w pracach Komisji ds. Jakości Kształcenia. W trakcie wizytacji nie udało się ustalić, jakie konkretne obszary uległy zmianie na skutek sugestii studentów. Przedstawiciele studentów nie pełnią dużej roli w procesie przeprowadzania ankietyzacji. Przedstawiciele samorządu mieli wpływ na niewielkie modyfikacje wzoru kwestionariusza ankiety oceny kadry akademickiej, jednak nie biorą udziału w ewaluacji wyników ankiet i nie mają wiedzy na temat ewentualnych działań naprawczych. Przedstawiciele samorządu nie byli w stanie wyjaśnić, z jakiego powodu nie znajdują się w składzie Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i nie wiedzieli, że mogą o tej kwestii porozmawiać z Władzami Jednostki. Podsumowując: Jednostka włączyła formalnie studentów w obszar zapewniania jakości kształcenia, przy czym udział ten, podobnie jak sama struktura wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, jest ograniczony. Rzeczywiste zaangażowanie studentów w prace organów Jednostki, choć istnieje, jest trudne do ustalenia i w trakcie wizytacji nie udało się jednoznacznie ustalić, co jest przyczyną braku konkretnych efektów obecności studentów w komisjach. Udział studentów należy zatem ocenić jako przeciętny, analizując tę kwestię wyłącznie od strony formalnej, a trudny do ustalenia, analizując ją od strony okoliczności faktycznych. Należy zwrócić szczególną uwagę na zalecenia w tym obszarze.

W ramach USZJK zidentyfikowano następujące kluczowe procesy w obszarze kształcenia: ocena i doskonalenie systemu i procesu kształcenia oraz warunków kształcenia (w tym organizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych i obsługi administracyjnej); zapewnienie jakości kadry dydaktycznej i pomocniczej obsługującej proces dydaktyczny; publikowanie informacji na temat kształcenia i jakości kształcenia; ocenę udziału studentów i doktorantów w kształtowaniu procesu kształcenia i w funkcjonowaniu ATH; ocena i doskonalenie programów wsparcia dla studentów, a także warunków socjalnych studentów i doktorantów oraz zaplecza kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego; badanie kariery zawodowej absolwentów oraz zbieranie ich opinii o systemie i procesie kształcenia, efektach kształcenia i zdobytych kwalifikacjach; badanie opinii pracodawców w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej.

Realizację zadań USZJK opisują procedury działań projakościowych, monitorowania, sprawozdawczości i doskonalenia. Zarządzeniami Rektora: Nr 601/2012/2013 z dn. 13.12.2012 r. (z późn. zm.) wprowadzono zasady monitorowania karier zawodowych absolwentów (prowadzi Biuro Karier, raporty z badań przekazuje UKJK oraz WKJK), oraz z dn. 2.07.2015 r. (Nr 929/2014/2015, 930/2014/2015 931/2014/2015) uaktualniono procedury uczelniane dot.: przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych; tworzenia nowego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia; przeprowadzania ankietyzacji studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, w zakresie oceny zajęć dydaktycznych. W opracowaniu są jeszcze (wymagają konsultacji z WKJK) procedury uczelniane dot.: tworzenia programów kształcenia, doboru kadry, ankietyzacji nauczycieli akademickich, monitorowania losów absolwentów (aktualizacja), ankietyzacji pracodawców, oceny obsługi administracyjnej, a także system zapobiegania patologiom.

Instrumentami realizacji USZJK są m.in. Uczelniana Księga Jakości Kształcenia i Wydziałowa Księga Jakości Kształcenia, zawierające m.in. zbiór procedur uczelniach oraz odpowiednio procedury i instrukcje wydziałowe. Na WHS wprowadzono następujące procedury wydziałowe dot.: dyplomowania, prowadzenia zajęć, organizacji praktyk, wsparcia studentów, warunków i sposobów oceniania studentów i słuchaczy, współpracy z interesariuszami, badania satysfakcji absolwentów, weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów, a także instrukcje dot.: ankietyzacji studentów, zastępstw i odrabiania zajęć, indywidualnej organizacji studiów, indywidualnego planu studiów i programu nauczania, podania do dziekana, deficytu punktowego ECTS, dokumentowania efektów kształcenia oraz informowania studentów o procesie kształcenia.

WHS jako najważniejsze działania zmierzające do osiągnięcia celów w obszarze jakości kształcenia wymienił: okresową analizę i ocenę programów kształcenia, ankietowanie studentów/słuchaczy, monitorowanie losów absolwentów, hospitacje, ocenianie studentów, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, dokumentowanie procesu kształcenia i jego ewaluacja, warunki prowadzenia i obsada zajęć, proces dyplomowania, okresową ocenę pracowników, informowanie studentów/słuchaczy o procesie kształcenia, wsparcie materialne, naukowe i dydaktyczne studentów.

Do realizacji ww. procedur i działań wykorzystywane są m.in. następujące narzędzia: zakładane efekty kształcenia (dziennik modułu/przedmiotu do dokumentowania EK, karta analizy weryfikacji EK dla przedmiotu/modułu i programu kształcenia, karta informacyjna dot. oceny EK, arkusz autoewaluacji EK przez prowadzącego przedmiot), zajęcia dydaktyczne (protokół hospitacji ZD, opinia studentów o prowadzonych ZD), absolwenci (ankieta poziomu satysfakcji osób kończących studia na WHS, ankieta do monitorowania karier zawodowych absolwentów), ankieta dla słuchacza/absolwenta/wykładowcy/interesariusza zewnętrznego nt. programu kształcenia studiów podyplomowych, karta oceny praktyk przez studenta.

Działania mające na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie czynników mających wpływ na jakość kształcenia, podejmowane w ramach WSZJK na WNS ATH i ich wyniki są dokumentowane. W trakcie wizytacji zespół oceniający PKA otrzymał do wglądu dokumentację takich działań w postaci kart autoewaluacji stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez prowadzących zajęcia, raportów z oceny zajęć dydaktycznych dokonywanej przez studentów, dokumentacji oceny efektów kształcenia na studiach podyplomowych, sprawozdań z oceny praktyk studenckich, raportów z badania poziomu satysfakcji osób kończących studia, protokołów hospitacji zajęć dydaktycznych, raportów z badania losów absolwentów, oceny warunków lokalowych, raportu z analizy jakości prac dyplomowych. Prowadzona jest także dokumentacja działalności Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK) obejmująca protokoły z zebrań, sprawozdania z Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia, sprawozdania z oceny funkcjonowania i efektywności WSZJK, plan działań zmierzających do poniesienia jakości kształcenia na WHS ATH.

Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami, RW jest zobowiązana do dokonywania raz w roku oceny funkcjonowania, w tym efektywności systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziale oraz wdrażania projektów działań podnoszących jakość kształcenia na podstawie sprawozdania Pełnomocnika Dziekana ds. JK. Na tym posiedzeniu Dziekan, po zasięgnięciu opinii nauczycieli akademickich zaliczanych do minimów kadrowych, przedkłada ocenę efektów kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na WHS, która stanowi podstawę doskonalenia programów kształcenia. Odpowiednio Senat ATH raz w roku jest zobowiązany do dokonywania oceny funkcjonowania, w tym efektywności USZJK oraz wdrażania projektów działań projakościowych na podstawie sprawozdania Pełnomocnika Rektora ds. JK.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.1 z uwzględnieniem kryteriów od 2.1.1 do 2.1.4 – **w pełni**

3. Uzasadnienie oceny

W Uczelni i na Wydziale wprowadzono spójny system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zgodny ze strategią jednostki

(„systematyczna praca nad zapewnieniem jakości kształcenia na wszystkich kierunkach, specjalnościach, poziomach i rodzajach studiów), polityką jakości (wyrażoną w celach strategicznych, m.in. „współpraca z przedstawicielami lokalnych instytucji i firm jako interesariuszami zewnętrznymi wspomagającymi władze wydziału w przygotowaniu atrakcyjnej, nowoczesnej (...) oferty programowej studiów wyższych” a także głównych celach Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmujących „1. stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Akademii, 2. podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz budowanie etosu nauczyciela akademickiego, 3. podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów Akademii, 4. szerokie informowanie o jakości kształcenia w Akademii.”) oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Regulacje wewnątrzuczelniane tworzą zestaw wzajemnie uzupełniających się przepisów, w sposób kompleksowy obejmujących poszczególne obszary koncepcyjne, strukturalne i organizacyjne zapewnienia jakości kształcenia. Regulacje nie są nadmiernie rozbudowane, precyzyjne i jednoznaczne.

Określono przejrzystą strukturę organizacyjną, w tym: cele i zadania, składy, procedury działania, a także powołano członków wszystkich gremiów. Skład poszczególnych zespołów jest właściwy, gdyż zapewnia reprezentatywność prawie wszystkich grup interesariuszy, z wyjątkiem przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców oraz pracowników administracyjnych Wydziału. W tym względzie warto byłoby rozważyć poszerzenie składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w celu zapewnienia udziału przedstawicieli wszystkich grup interesariuszy w podejmowaniu decyzji dotyczących zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia a także wpływu na te decyzje. Warte rozważenia, jako rozwiązanie alternatywne, jest także powołanie na WSH Rady pracodawców w celu uściślenia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zadania w ramach WSZJK zostały właściwie rozdzielone pomiędzy równoległe funkcjonujące zespoły, gdyż zagwarantowano nie tylko zapewnienie, ale także monitorowanie jakości kształcenia, ocenę i jego doskonalenie.

W trakcie wizytacji przedstawiono do wglądu dokumentację będącą efektem realizowanych procedur, a także podejmowanych działań w obszarze zapewnienia jakości kształcenia (np. Sprawozdanie Pełnomocnika Rektora ds. JK za 2012/2013, 2013/2014; Sprawozdanie Pełnomocnika Dziekana ds. JK za 2013/2014, 2014/2015), a także pozostałe raporty z 2014/2015, dotyczące m.in.: ankietyzacji, hospitacji, badania satysfakcji absolwentów, badania losów zawodowych absolwentów, jakości prac dyplomowych, warunków lokalowych i materialnych, itd. Na ich podstawie przygotowano rekomendacje – „Jakość kształcenia - plan działań naprawczych 2014/2015” (23.06.2015). Z „Planu działań zmierzających do podniesienia jakości kształcenia na WSH (wnioski z r. ak. 2013/2014)” wprowadzono, np. sukcesywne spotkania ze studentami, w ramach których opiekunowie roczników informują studentów o obowiązujących na Wydziale instrukcjach i procedurach oraz zmianach wprowadzanych w istniejącej dokumentacji poświęconej kształceniu.

W wewnętrznych regulacjach normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości zostały uwzględnione kluczowe procesy w obszarze kształcenia (por. Schemat 2. Mapa procesów głównych, pomocniczych oraz doskonalących i naprawczych, Księga jakości kształcenia WSH, s. 67), a także zostały opisane procedury i narzędzia służące do monitorowania, oceny i doskonalenia w obrębie podstawowych procesów w obszarze kształcenia, jak i odnoszące się do monitorowania i poprawy samego systemu. Stopień wdrożenia tych procedur oraz trafność narzędzi służących ich realizacji, a także skuteczność zostaną poddane ocenie w części 2.2 raportu.

2.2 Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie jakości zidentyfikowanych procesów, w szczególności w zakresie:

2.2.1 projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich, studiach trzeciego stopnia i studiach podyplomowych, *

2.2.2 udziału przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, *

2.2.3 rekrutacji kandydatów, oceny postępów studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, a także zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

2.2.4 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz realizowanej polityki kadrowej, *

2.2.5 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów i doktorantów,

2.2.6 zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnianiu jakości kształcenia,

2.2.7 publicznego dostępu do realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów.

1. Opis stanu faktycznego

2.2.1. Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia na WHS ATH mają częściowo charakter procedur ogólnouczelnianych (hospitacji zajęć, tworzenia nowego kierunku studiów, przeprowadzania ankietyzacji studentów i słuchaczy studiów podyplomowych w zakresie oceny zajęć dydaktycznych), a w części (znaczącej) są procedurami przyjętymi na poziomie wydziałowym, zaakceptowanymi przez Dziekana Wydziału (procedury: badania poziomu satysfakcji osób kończących studia na WHS, przygotowania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, warunków i sposobu oceniania studentów i słuchaczy WHS, organizacji praktyk studenckich, prowadzenia zajęć dydaktycznych, zapewniania studentom i słuchaczom studiów prowadzonych na WHS wsparcia dydaktycznego, naukowego i materialnego, współpracy z interesariuszami, weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów. W trakcie opracowania (na etapie konsultacji z Wydziałowymi Komisjami ds. Jakości Kształcenia) w formie procedur ogólnouczelnianych są następujące procedury: tworzenia programów kształcenia, doboru kadry, ankietyzacji nauczycieli akademickich (w zakresie oceny organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych) oraz obsługi administracyjnej procesu kształcenia (w zakresie oceny organizacji i warunków procesu kształcenia), monitorowania losów absolwentów, ankietyzacji pracodawców (w celu gromadzenia informacji użytecznych dla zapewniania jakości kształcenia, a w szczególności informacji na temat przygotowania absolwentów do wykonywania zawodu i stopnia rozwinięcia kompetencji miękkich), oceny obsługi administracyjnej. Ponadto w opracowaniu jest procedura antyplagiatowa oraz zapobiegania zjawiskom patologicznym.

Niektóre z procedur wydziałowych podlegają uszczegółowieniu w formie instrukcji, dotyczących ankietyzacji studentów, zastępstwa i odrabiania zajęć, indywidualnej organizacji studiów, indywidualnego planu studiów i programu nauczania, podania do dziekana, deficytu punktowego ECTS, dokumentowania efektów kształcenia, informowania studentów o procesie kształcenia. Procedury i instrukcje wydziałowe zostały opracowane wedle jednolitego wzoru, obejmującego cel procedury/instrukcji, zakres, osoby odpowiedzialne, sposób postępowania w ramach procedury/instrukcji wykaz dokumentów (wewnętrznych regulacji uczelnianych) związanych z instrukcją/procedurą oraz załączniki w postaci wzorów dokumentów tworzone w ramach postępowania związanego z instrukcją/procedurą. Procedury uczelniane mają formę zarządzeń Rektora lub (w przypadku procedury tworzenia nowego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia) są sporządzone zgodnie z opisanym wcześniej wzorem.

Zarówno procedury ogólnouczelniane, jak i wydziałowe zostały zaakceptowane stosunkowo niedawno, w latach 2013-2015 i w tym okresie jeszcze podlegały zmianom (np. procedura dyplomowania została zmieniona w tym okresie trzykrotnie, podobnie procedura organizacji praktyk, procedura dotycząca wsparcia naukowego została zaakceptowana w roku 2015 i w tym samym roku zmieniona).

W zakresie projektowania i zatwierdzania programów na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia na WHS ATH obowiązuje formalna procedura ogólnouczelniana tworzenia nowego kierunku studiów, określona w Zarządzenie Nr 930/2014/2015 Rektora Akademii Techniczno-Humanistycznej z dnia 2 lipca 2015 roku. Procedura ta nie obejmuje tworzenia nowych studiów podyplomowych oraz studiów doktoranckich.

Wprowadzenie procedury ma na celu zapewnienie zgodności procesu projektowania i zatwierdzania programu studiów z przepisami prawa ogólnie obowiązującego oraz z wymaganiami jakościowymi stawianymi programom studiów na ATH, określonymi w ramach procedury, takimi jak zasadność utworzenia kierunku, a w tym jego zgodność z misją i strategią uczelni, powiązanie kierunku z zakresem działalności badawczej Wydziału, zgodność efektów kształcenia zakładanych dla kierunku z potrzebami rynku pracy, zapewnienie odpowiedniej kadry oraz infrastruktury umożliwiającej osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów kształcenia. W procedurze przewidziano udział różnych grup interesariuszy (nauczycieli akademickich, studentów, a także interesariuszy zewnętrznych np. przedstawiciele pracodawców, rynku pracy lub organizacji i stowarzyszeń gospodarczych, przedstawiciele organów nadających uprawnienie do wykonywania zawodu). W procedurze zostały wyszczególnione elementy składające się na opis programu kształcenia.

W zakresie okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia na WHS ATH obowiązuje formalna procedura weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów, wprowadzona w styczniu 2014, ważna od września 2014 (procedura nr WKPił/P4/2014). Procedura obejmuje wszystkie rodzaje i formy studiów prowadzonych na WHS. Zgodnie z procedurą przegląd programów kształcenia polega na analizie i ocenie realizacji efektów kształcenia po zakończonym cyklu kształcenia (na studiach wyższych oraz na studiach podyplomowych) oraz bieżącym monitorowaniu realizacji efektów kształcenia, dokonywanych przez zespoły wyznaczone przez przewodniczącego WZJK, w oparciu o informacje uzyskiwane od prowadzących zajęcia, ujęte w formie zunifikowanych protokołów z weryfikacji efektów kształcenia oraz zgromadzoną dokumentację, w tym także prace studentów. Procedura zawiera szczegółowe wytyczne dotyczące analizy i oceny efektów kształcenia.

Przed wprowadzeniem procedury, w roku 2013 został przeprowadzony przegląd programów kształcenia na WNS ATH na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale, którego celem była korekta przydziałów zajęć i redukcja zbędnych godzin, zgodność ze standardami w odniesieniu do studiów nadających kwalifikacje nauczycielskie oraz łączenia zajęć o charakterze podstawowym lub kierunkowym dla studentów różnych specjalności. W dokumentacji przedstawionej w trakcie wizytacji do wglądu zespołowi oceniającemu znajduje się obszerny raport Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia z tego przeglądu.

W oparciu o procedurę nr WKPił/P4/2014 została przeprowadzona, przez Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia, ocena efektów kształcenia za rok akademicki 2014/2015 na podstawie informacji pozyskanej od kierowników katedr w postaci zunifikowanych dokumentów „Informacja dotycząca oceny efektów kształcenia”, sporządzonych wedle wzoru stanowiącego załącznik do procedury. W jej wyniku sporządzono raport (datowany na 30.09.2015), który następnie został przedstawiony na posiedzeniu Rady WHS w październiku 2015, w którym zestawiono proponowane zmiany w zakresie efektów kształcenia oraz w programach i planach studiów.

Ocena realizacji zakładanych efektów kształcenia została przeprowadzona zgodnie z procedurą nr WKPił/P4/2014 jednokrotnie i w sposób niekompletny, co może być potraktowane jako pilotaż zaproponowanego w procedurze sposobu postępowania. Zgodnie z dokumentacją przedstawioną do wglądu zespołowi oceniającemu PKA, po zakończeniu zajęć w roku akademickim 2014/2015, na prośbę Pełnomocnika Dziekana ds. jakości kształcenia, nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia z wskazanych przez Pełnomocnika przedmiotów (w liczbie 9 łącznie na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale) dokonali autoewaluacji prowadzonych przez siebie zajęć pod kątem oceny realizacji efektów kształcenia. W arkuszach autoewaluacji (wzór zgodny z procedurą) nauczyciele akademicy określali mocne i słabe strony procesu kształcenia oraz szanse i zagrożenia (np. występowały bardzo konkretne określenia słabych stron, jak: „mała liczba godzin na realizację programu”, „brak zajęć praktycznych”, „brak praktyk bieżących”, „konieczność większej częstotliwości kontroli wiedzy i umiejętności studentów”. W dokumentacji brak jest jednak wskazania planowanych działań o charakterze naprawczym. Od czasu, gdy została przeprowadzona autoewaluacja minęło także zbyt mało czasu, by można było ocenić skuteczność podjętych działań. Odrębnej ocenie poddawana jest realizacja efektów kształcenia dla praktyk zawodowych (raport z badań studentów w zakresie samooceny uzyskanej w trakcie praktyk wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych) oraz prac dyplomowych (raport prezentujący rozkład ocen prac dyplomowych).

W dokumentacji przedstawionej zespołowi oceniającemu PKA dostępne były również wyniki przeglądu programów kształcenia na studiach podyplomowych (dotyczącego naboru 2014/2015). Oceny przeprowadzały zespoły (w dokumentacji brak jednak informacji, przez kogo powołane i wedle jakiego klucza, jak wynika z dokumentów, w zespołach nie było przedstawiciela słuchaczy studiów podyplomowych, ani pracodawców). Podstawą przeglądu i oceny programów były karty weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów prowadzonych na studiach podyplomowych. Ocena obejmowała: analizę przedstawionej dokumentacji (programów zajęć, kierunkowych efektów kształcenia, sylabusów przedmiotów, kart weryfikacji efektów kształcenia, teczek z pracami zaliczeniowymi i egzaminacyjnymi), sposób gromadzenia dokumentacji, wyniki hospitacji i ankietyzacji zajęć. Wnioski formułowane przez zespoły miały charakter bardzo ogólny i nie skutkowały propozycjami konkretnych działań doskonalących.

Regulacjami uzupełniającymi procedurę weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów są: instrukcja dokumentowania efektów kształcenia zobowiązująca nauczycieli akademickich do prowadzenia dziennika zajęć oraz archiwizowania prac studentów a także procedury dyplomowania oraz organizacji praktyk studenckich określające zasady zapewnienia jakości w obu procesach.

Procedura WKPiI/P4/2014 określa zasady postępowania w zakresie weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów i słuchaczy Wydziału. Odpowiedzialna za realizację procedury jest Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia, w której składzie znajdują się studenci. Przedstawiciele Jednostki nie przedstawili dokumentacji dotyczącej udziału studentów w projektowaniu, zatwierdzaniu, przeglądzie programów oraz ocenie realizacji zakładanych efektów kształcenia. W trakcie wizytacji przedłożona została pojedyncza opinia Rady Studentów WHS z dnia 22 maja 2015 r., dotycząca nowych specjalności w programie studiów I stopnia na kierunku pedagogika. Studenci z aktualnego składu samorządu studenckiego nie mają wiedzy na temat takich rozmów, mają zaś ogólną świadomość, że mogą i powinni wpływać na programy kształcenia oraz zakładane efekty kształcenia.

2.2.2. WHS ATH posiada rozbudowane kontakty z pracodawcami. Świadectwem tego są informacje i opinie pracodawców przedstawiane na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, w którym to spotkaniu uczestniczyło kilkudziesięciu pracodawców. Współpraca z pracodawcami, poza realizacją praktyk zawodowych studentów, obejmuje głównie takie formy jak współudział nauczycieli akademickich i studentów w organizacji i prowadzeniu imprez kulturalnych i edukacyjnych, współorganizowanie konferencji. Obecni na spotkaniu pracodawcy zauważali, iż mają udział w określaniu i ocenie efektów kształcenia, jednak podawane przez nich przykłady wskazywały na to, iż udział ten miał dotychczas charakter incydentalny i nie nosił cech systematycznie organizowanego, celowego działania ze strony Wydziału, które miałyby na celu trwałe włączenie pracodawców w procesy definiowania i redefiniowania efektów kształcenia oraz oceny ich osiągnięcia przez studentów. Już wyżej wskazywano także na to, iż przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych nie są obecni w składzie WKJK, a zatem, z formalnego punktu widzenia, nie uczestniczą w procesie decyzyjnym związanym z podejmowaniem działań o charakterze projakościowym i nie mają wpływu na te decyzje.

Przeprowadzona przez zespół oceniający PKA analiza dokumentacji funkcjonowania WSZJK na Wydziale (w tym, w szczególności procedur jakościowych) oraz rozmowy z członkami WKJK pozwala na stwierdzenie, iż na WHS podjęte zostały działania zmierzające do stałego włączenia przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców, w procesy określania i oceny efektów kształcenia. Potwierdzeniem tego jest zaakceptowana przez Dziekana Wydziału w kwietniu 2015 procedury określającej zasady współpracy z interesariuszami. Zgodnie z procedurą jednostki prowadzące kierunek lub specjalność studiów są zobligowane do przeprowadzenia co najmniej raz w roku analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy w formie konsultacji z podmiotami zewnętrznymi, w tym głównie z przedstawicielami pracodawców. W myśl procedury, konsultacje takie powinny być dokumentowane w formie protokołów, których wzór został określony w załączniku do procedury, a rekomendacje sformułowane w trakcie konsultacji przez pracodawców powinny być wykorzystywane w doskonaleniu programów kształcenia. Drugą, przewidzianą w procedurze, formą pozyskiwania informacji zwrotnej od pracodawców są opinie na temat programu kształcenia, które zgodnie z procedurą powinny być uzyskiwane przez jednostki prowadzące studia

co najmniej raz na trzy lata lub w przypadku zmiany programu kształcenia. W procedurze nie określono zakresu treściowego (szczegółowego przedmiotu opinii), ani jej wzoru.

W skład Rad Programowych oraz Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia nie wchodzi przedstawiciele środowiska pracodawców. Związani z Wydziałem interesariusze zewnętrzni nie mają również swojego przedstawicielstwa w *Radzie Społecznej Uczelni*. Współpracę z nimi na Wydziale reguluje *Procedura dot. współpracy z interesariuszami* WKPil/P3/2014, wyd. 2, ważna od 1.04.2015 r. Wszystkie porozumienia dotyczące nawiązania współpracy w zakresie organizacji praktyk zawodowych, wspólnie podejmowanych działań naukowo-dydaktycznych, czy popularyzacji nauki zawiera Rektor ATH i przechodzą one przez *Centralny Rejestr Umów ATH w Bielsku Białej*. W przygotowaniu jest ankietyzacja pracodawców. Udział pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia jest bezsprzeczny i dokonuje się najpełniej w trakcie realizacji praktyk zawodowych, spotkań konsultacyjnych z pracodawcami organizowanych z inicjatywy Katedr zaangażowanych w prace nad kształtem programu kierunku/specjalności. Z uwagi na specyfikę i różnorodność oferowanych specjalności na WH-S, co podkreślają władze Wydziału, jak i sami pracodawcy, inicjatywy te ograniczają się głównie do działań w obszarze specjalności. W mniejszym już stopniu, co do kierunku (wyjątek stanowi Pedagogika) i Wydziału. Katedry zobowiązane są do dokumentowania takich spotkań i przekazywania informacji WKdsJK oraz Pełnomocnikowi Dziekana ds. JK. Wiele podobnych kontaktów ma charakter niesformalizowany i dotyczy kontaktów indywidualnych. Działania, te skutkują wprowadzeniem np. modułu biznesowego (filologia hiszpańska*; edytorstwo), czy komunikacją w biznesie (filologia słowiańska*); wpisują się w program, jako już stały element wprowadzania praktyków do prowadzenia zajęć np. z grafiki (filologia polska).

Z dokumentacji udostępnionej zespołowi oceniającemu w trakcie wizytacji wynika, iż praktyka opiniowania programów przez pracodawców była stosowana na WHS przed wprowadzeniem procedury współpracy z interesariuszami. W dokumentacji tej znajdowały się opinie pracodawców dotyczące studiów wyższych prowadzonych na WHS, tj. kierunków: filologia polska, filologia (specjalności: filologia angielska, hiszpańska oraz słowiańska) a także kierunku pedagogika, sporządzone w latach 2012-2015. Opinie te, przybierające charakter krótkich notatek lub bardziej rozbudowanych tekstów, mają generalnie pozytywny wydźwięk, pojawiają się w nich jednak rekomendacje dotyczące programu studiów (np. zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych, wprowadzenia tłumaczeń symultanicznych, wprowadzenia zajęć z języka specjalistycznego technicznego). W dokumentacji brak jednak podsumowania opinii oraz informacji o podjętych działaniach korygujących, mających na celu uwzględnienie opinii pracodawców w udoskonaleniu efektów kształcenia oraz programu studiów.

W procedurze określającej zasady współpracy z interesariuszami nie zostały uwzględnione czynności mające na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie tej współpracy np. w odniesieniu do doboru pracodawców, jej intensywności, kierunków i zakresu. Ogranicza to w istotnym stopniu możliwości sprawdzenia w przyszłości, czy sposoby postępowania określone w procedurze są skuteczne, to jest, czy zapewniają ciągły wpływ pracodawców na określanie oraz ocenę efektów kształcenia.

2.2.3. Rekrutacja na studia pierwszego i drugiego stopnia odbywa się online przez portal rekrutacyjny, na którym w opinii studentów znajdują się wszelkie potrzebne informacje związane z procesem rekrutacji. Zasady rekrutacji na studia podyplomowe określają regulaminy tych studiów. Studenci dobrze oceniają przebieg rekrutacji, wskazując, że jest ona przeprowadzana sprawiedliwie i sprawnie. Jednostka nie wdrożyła procedury jakościowej umożliwiającej zbieranie opinii studentów w tym obszarze oraz doskonalenie procesu rekrutacji.

Monitorowanie losów absolwentów opiera się o ZR ATH nr 601/2012/2013 i nr 906/2014/2015. Biuro Karier analizuje dane otrzymane z badań i na ich podstawie przygotowuje raporty, które raz w roku przedstawia Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia, a następnie Dziekanowi Wydziału. Jednostka nie wykazała, aby monitoring losów absolwentów w jakikolwiek sposób wpływał na program studiów. Studenci mają wiedzę o prowadzonych badaniach, ponieważ podlegają im po ukończeniu pierwszego stopnia studiów, ale nie mają dostępu do opracowań Biura Karier z prowadzonego monitoringu. Badania cechuje niska responsywność, przykładowo badanie opracowane w okresie maj – lipiec 2013 r. objęło zaledwie 36 absolwentów Wydziału, ankiety wypełniło mniej niż 5% osób z grupy docelowej. Jednostka nie przedstawiła planowanych działań

naprawczych w tym obszarze. Wyniki badania nie są sprofilowane pod kątem konkretnych kierunków. Analizując badanie pod kątem kwestionariusza ankietowego, należy stwierdzić, że wyniki ankiet mogłyby być przydatne dla Władz Wydziału w kreowaniu oferty dydaktycznej, nie wydaje się jednak, aby zawierały one informacje cenne dla samych studentów, tj. dane o potencjalnych ścieżkach rozwoju oraz rynku pracy w regionie. Biuro Karier współpracuje z Trendence Institut, które prowadzi coroczne badanie Trendence Graduate Barometer Europe pozwalające poznać oczekiwania i preferencje studentów. Wyniki tych badań z lat 2011 i 2012 dostępne są na stronie internetowej Uczelni.

Jednostka wdrożyła formalne ramy określające zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, jednak potwierdzanie takich efektów nie jest w praktyce realizowane i nie ma procedur jakościowych w tym obszarze. Potwierdzili to również studenci Jednostki. Na WHS została wprowadzona wewnętrzna procedura zapewnienia jakości kształcenia dotycząca monitorowania, oceny i doskonalenie jakości w zakresie oceniania postępów studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Jest to procedura odnosząca się do warunków i sposobu oceniania studentów i słuchaczy WHS, która została zaakceptowana przez Dziekana WHS ATH w czerwcu 2015. W procedurze tej zostały określone warunki, które muszą być spełnione w celu zapewnienia jakości procesu oceny postępu studentów oraz słuchaczy studiów podyplomowych w toku studiów, oraz sposoby postępowania mające na celu monitorowanie i ocenę procesu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, a także wykorzystania wyników oceny do doskonalenia sposobów oceny postępów studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. W części dotyczącej zapewnienia jakości procesu oceny postępów studentów określone zostały obowiązki prowadzących przedmiot związane z procesem oceniania, w tym zobowiązanie nauczycieli akademickich do ciągłego oceniania postępów studentów oraz oceniania podsumowującego na zakończenie poszczególnych etapów kształcenia, jak również do przeprowadzania oceny wszystkich rodzajów efektów kształcenia, a także przechowywania prac studentów, stanowiących dowody osiągnięcia przez nich efektów kształcenia. W procedurze sformułowane zostały cele oceniania oraz ogólne zasady oceniania studentów, obejmujące także reguły zapobiegające powstawaniu sytuacji konfliktowych, jak zobowiązanie nauczycieli akademickich do podania do wiadomości studentów kryteriów oceniania oraz warunków zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach (informacje te zawarte są także w sylabusach przedmiotów), obowiązek poinformowania studenta/słuchacza o otrzymanej ocenie, zapewnienie możliwości wystąpienia z wnioskiem o uzasadnienie oceny oraz przeprowadzenia egzaminu komisyjnego. Źródłem regulacji zawartych w procedurze jest regulamin studiów. Procedura w części poświęconej zasadom zapewnienia jakości procesu oceniania postępów studentów oraz ogólnych zasad oceniania jest poprawna.

W części procedury dotyczącej sposobów postępowania mającego na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie procesu oceniania studentów i słuchaczy studiów podyplomowych w toku studiów przewidziano przeprowadzanie, na zlecenie Dziekana, przez prowadzącego zajęcia, ewaluacji procesu dydaktycznego w ramach danego przedmiotu/modułu, mającej na celu wskazanie mocnych i słabych stron pracy dydaktycznej, w tym także odnoszących się do zasad i sposobów oceny postępów studentów (w tym trafności warunków i form zaliczenia w stosunku do zakładanych efektów kształcenia, różnorodności stosowanych metod weryfikacji, częstości przeprowadzania oceny postępów studentów). W procedurze przewidziano dokonywanie oceny przez nauczyciela akademickiego, zaś przeprowadzenie analizy powierzono Dziekanowi oraz Pełnomocnikowi Dziekana ds. jakości kształcenia i członkom WKJK, co oznacza, że w ocenie metod oceniania postępów studentów oraz proponowaniu działań korygujących lub doskonalących nie przewidziano uczestnictwa innych niż nauczyciele akademicy interesariuszy procesu kształcenia, w tym, w szczególności studentów i słuchaczy studiów podyplomowych (w kwestionariuszu ankiety oceny zajęć dydaktycznych jest wyłącznie pytanie dotyczące tego, czy prowadzący przedstawił warunki zaliczenia przedmiotu).

Komplementarną w stosunku do procedury odnoszącej się do warunków i sposobu oceniania studentów i słuchaczy WHS jest instrukcja dokumentowania efektów kształcenia. W opinii studentów są oni oceniani prawidłowo i sprawiedliwie. Studenci, choć zapoznani z terminologią związaną z efektami kształcenia, nie widzą potrzeby formułowania efektów oraz weryfikowania postępów w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia. Analogicznie studenci nie byli w stanie udzielić informacji, na ile formułowane oceny odnoszą się

do zakładanych efektów kształcenia i czy pozwalają na stopień realizacji tych efektów. Studenci, choć wiedzą o istnieniu dokumentu określającego sylwetkę absolwenta, nie wyrazili zainteresowania jego treścią, przy czym nie byli w stanie wskazać przyczyny tego podejścia. W opinii studentów formułowanie efektów kształcenia czy sylwetki absolwenta jest niepotrzebną biurokracją Uczelni. Jednostka nie wdrożyła mechanizmów pozwalających na ocenę zagadnień związanych z realizacją zakładanych efektów kształcenia przez studentów

Uzupełnieniem procedury dotyczącej zapewnienia jakości oraz monitorowania, oceny i doskonalenia sposobów oceny postępów studentów jest procedura dyplomowania (wprowadzona w 2013). Procedura ta określa wyłącznie warunki zapewnienia jakości prac dyplomowych i nie odnosi się do kwestii związanych z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem metod sprawdzania i oceny prac dyplomowych. Warto zauważyć, że na WHS przeprowadzona została analiza jakości prac dyplomowych złożonych w roku 2014/2015 oraz w roku 2013/2014, lecz ograniczyła się ona wyłącznie do przedstawienia rozkładu ocen prac dyplomowych (znacząca przewaga ocen bardzo dobrych) i nie przyniosła wniosków dotyczących metod sprawdzania i oceny prac dyplomowych.

Weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w obszarze praktyk zawodowych odbywa się na podstawie dokumentów wypełnianych przez praktykodawcę oraz studenta. Ewaluacja praktyk odbywa się na podstawie Karty oceny praktyk, wypełnianej przez studenta. Pytania w niej zawarte pozwalają na rzetelną ocenę miejsca praktyk oraz przydatności praktyki w procesie kształcenia, lecz w bardzo powierzchowny sposób odnoszą się do zakładanych efektów kształcenia. Z rozmów z przedstawicielami Jednostki wynika, że zdarzają się sytuacje nieosiągnięcia wszystkich lub niektórych zakładanych efektów kształcenia, co skutkuje koniecznością uzupełnienia części lub całości praktyki. W przypadku nowych praktykodawców stosuje się hospitacje telefoniczne.

Instrukcja nr WKPiI/15/2014 dotycząca informowania studentów o procesie kształcenia, choć realizowana w postaci spotkań z opiekunami roczników, wydaje się nie spełniać oczywistych oczekiwań – być może ze względu na fakt, że jest procedurą istniejącą od 20 maja 2015 r., a być może dlatego, że spotkania nie są prowadzone w formule dyskusji pozwalającej studentom przekonać się co do sensu reform – potwierdzają to protokoły spotkań opiekunów ze studentami.

Monitorowanie losów absolwentów ATH to zadanie Biura Karier i opiera się o Zarządzenie Rektora ATH nr 601/2012/2013 i nr 906/2014/2015. Jest to element Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W ocenie BK tylko 10% absolwentów ATH uczestniczy w badaniach. Kwestionariusz ankiety absolwenta jest wspólny dla wszystkich kierunków i stopni studiów prowadzonych w Uczelni i dotyczy: stanu zatrudnienia, wykorzystania wiedzy nabytej w Uczelni, statusu zawodowego, wymagań pracodawców wobec kandydatów, oczekiwań absolwentów oraz satysfakcji zawodowej. BK analizuje otrzymane dane i przekazuje w postaci Raportu Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia, a następnie statystyki przekazywane są Dziekanowi WH-S. Uczelnia dwukrotnie wzięła udział w międzynarodowym projekcie dot. *badania preferencji i oczekiwań od przyszłej kariery, satysfakcji z Uczelni* (w roku 2013 i 2014). Pracodawcy nie byli dotąd objęci stałymi badaniami ankietowymi. Przeprowadzono jednorazowe badania ankietowe na grupie pracodawców biorących udział w spotkaniu nt. *szukania luk kompetencyjnych absolwentów ATH* (11.04.2013 r.). W chwili obecnej trwają prace nad opracowaniem ankiety kierowanej do pracodawców. W 2013 r. studenci socjologii ATH przeprowadzili badania i przygotowali Raport nt. *Trendów rozwojowych na rynku pracy w podregionie bielskim*. W proces monitorowania losów absolwentów angażuje się również Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia za pośrednictwem *Procedury WKPiI/P8/2015* (wyd. 2) obowiązujące od 3.11.2015 r. *ws badania poziomu satysfakcji osób kończących studia na WHS*. Za przeprowadzenie Ankiety oraz analizę wyników odpowiedzialni są członkowie Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia i kierownicy Katedr. Wnioski przedstawiane są w raporcie za pośrednictwem Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia – Dziekanowi WH-S do 20 października. Ponadto kontakt z absolwentami Wydział utrzymuje się za pośrednictwem pracodawców, współpracujących z poszczególnymi jednostkami. Na temat poziomu współpracy i jej oceny bardzo pozytywnie wypowiadali się zgromadzeni na spotkaniu z ZO absolwenci. Na terenie Uczelni działa Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół ATH.

Na WHS ATH nie ma odrębnych, wewnętrznych procedur dotyczących wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów, stosowanych w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy. W procedurze ogólnouczelnianej odnoszącej się do tworzenia nowego kierunku studiów zawarty jest wymóg uwzględnienia w opisie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia „wniosków z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów uczelni”. Na ATH prowadzone są, opisane powyżej, badania losów absolwentów, jednak odpowiedzi na pytania kwestionariusza nie dostarczają informacji zwrotnej dotyczącej oceny efektów kształcenia na rynku pracy, gdyż dotyczą one głównie motywacji, którymi kierował się absolwent przy wyborze uczelni oraz kierunku, a także zadowolenia absolwenta z różnych aspektów studiowania i warunków, w których odbywały się studia (np. przygotowania merytorycznego wykładowców do zajęć, sposobu prowadzenia zajęć, materiałów dydaktycznych, relacji wykładowca – student, obsługi administracyjnej, wyposażenia sal itp.). Druga część kwestionariusza dotyczy statusu zawodowego absolwenta, sposobów i czasu wykorzystanego na poszukiwanie pracy, powodów poszukiwania pracy. Jedyne pytanie odnoszące się do programu kształcenia dotyczy jego przydatności (nie wiadomo jednak do czego, gdyż nie zostało to w pytaniu sprecyzowane). Przedstawiony w trakcie wizytacji raport z monitorowania losów absolwentów uwzględnia wyniki dla całości Wydziału, bez podziału na kierunki studiów. Badania o podobnym celu i przedmiocie prowadzone są także na WHS ATH, zgodnie z procedurą badania poziomu satysfakcji osób kończących studia na WHS (zaakceptowaną w roku 2015), w której zaznaczono, iż celem tych badań jest doskonalenie programu kształcenia. Badania te dotyczą zarówno studiów wyższych, jak i studiów podyplomowych. W trakcie wizytacji został udostępniony raport z badań satysfakcji osób które ukończyły na Wydziale studia wyższe w roku 2014/2015. Raport uwzględnia wyniki dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia. Obok pytań dotyczących motywacji związanych z wyborem kierunku studiów i stopnia zadowolenia z poszczególnych aspektów studiowania, kwestionariusz zawiera także pytanie dotyczące zadowolenia z programu kształcenia, w odpowiedzi na które osoba kończąca studia może dokonać nie tylko ogólnej oceny zadowolenia zgodnie z proponowaną skalą, ale także sformułować uwagi krytyczne i określić ewentualne kierunki zmian. Raport zawiera podsumowanie i wyszczególnienie konkretnych propozycji dotyczących głównie zmian w programach studiów, Nie zawiera natomiast propozycji planowanych zmian w programie, będących wynikiem opinii uzyskanych od osób kończących studia.

Należy zauważyć, iż na poziomie uczelnianym przygotowywana jest procedura badania pracodawców, w której przewiduje się dokonywanie przez pracodawców oceny kompetencji absolwentów. Wyniki tych badań mogą być w przyszłości, po wdrożeniu procedury, wykorzystywane w doskonaleniu programów kształcenia.

2.2.4. Na WHS ATH wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz realizowanej polityki kadrowej obejmują warunki, które musi spełnić nauczyciel akademicki, aby mógł być zatrudniony na określonym stanowisku, zasady zatrudniania, ocenę okresową pracowników, ocenę zajęć dydaktycznych dokonywaną przez studentów oraz słuchaczy studiów podyplomowych, a także hospitage zajęć dydaktycznych.

Warunki i zasady zatrudniania zostały zapisane w Statucie ATH (§§ 66-69). W Statucie zostały także określone zasady postępowania przy przeprowadzaniu oceny okresowej nauczycieli akademickich. Tryb przeprowadzania oceny okresowej pracowników jest określony w Statucie ATH (§ 70), w § 72 zostały wyszczególnione kryteria oceny okresowej. Mają one charakter kompleksowy i odnoszą się do wszystkich obszarów aktywności nauczyciela akademickiego – działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. W zakresie działalności dydaktycznej, w ocenie okresowej pod uwagę brane są: poziom prowadzenia zajęć dydaktycznych, autorstwo podręczników, skryptów akademickich i innych pomocy dydaktycznych oraz opinia studentów, sformułowana na podstawie przeprowadzonej ankiety oceny zajęć dydaktycznych. W Statucie określono także sposób wykorzystania wniosków z okresowej oceny nauczycieli akademickich (§ 73). W dokumentacji przedstawionej do wglądu zespołowi oceniającemu w trakcie wizytacji znajdowały się karty oceny okresowej za lata 2010-2013.

Ogólny tryb postępowania w przeprowadzaniu oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i słuchaczy studiów podyplomowych został określony w Zarządzeniu Nr 931/2014/2015 Rektora Akademii Techniczno-Humanistycznej z dnia 2 lipca 2015 roku w sprawie procedury przeprowadzania ankietyzacji studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, w zakresie oceny zajęć dydaktycznych. Szczegółowy opis sposobu

postępowania w sprawie oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i słuchaczy studiów podyplomowych na WHS ATH zawiera instrukcja przeprowadzania ankietyzacji zajęć (wydanie 1 ważne od 20.01.2015, wydanie 2 ważne od 3.11.2015).

Jak wynika z dat wprowadzenia procedur oceny zajęć dydaktycznych, a także dokumentacji przedstawionej do wglądu zespołowi oceniającemu w trakcie wizytacji oraz z rozmów przeprowadzonych z Przewodniczącym i członkami WKJK, ocena zajęć dydaktycznych przez studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, prowadzona jest na wizytowanym Wydziale w sposób systematyczny i kompleksowy (tj. w odniesieniu do każdego nauczyciela akademickiego, każdego zajęcia oraz po każdym cyklu zajęć) od roku akademickiego 2014/2015. Wynika z tego, że w ocenie okresowej przeprowadzonej za lata 2010-2013 jej wyniki nie mogły być brane pod uwagę.

W dokumentacji, przedstawionej do wglądu zespołowi oceniającemu, znajdowały się raporty z oceny zajęć dydaktycznych za rok 2012/2013 oraz 2013/2014, która dotyczyła wybranych przedmiotów w poszczególnych Katedrach. Zawarty w dokumentacji, sporządzony przez Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia, podsumowujący raport z oceny zajęć prowadzonej w semestrze zimowym 2014/2015 (ankieta przeprowadzona w okresie 30.01-15.02.2015) oraz w semestrze letnim 2014/2015 (ankieta przeprowadzona w okresie 12.05-14.06.2015) zawiera wyniki oceny przeprowadzonej zgodnie z instrukcją wydziałową (która wyprzedziła procedurę uczelnianą zatwierdzoną zarządzeniem Rektora). Główna część raportu zawiera statystyczne podsumowanie wyników ankiety w podziale na kierunki/specjalności oraz Katedry. W raporcie z semestru zimowego znajdują się dodatkowo wnioski, ale nie ma informacji o podjętych działaniach naprawczych. Zadanie to zostało zalecone Kierownikom Katedr. W raporcie zawarta jest także informacja o tym, że pracownicy zostali zapoznani z wynikami ankiet oraz o tym, że osoby, które uzyskały niskie wyniki otrzymały upomnienie i zostały z nimi przeprowadzone rozmowy mające na celu wskazanie działań zmierzających do udoskonalenia zajęć. Również Kierownicy Katedr, zgodnie z instrukcją wydziałową obowiązującą od stycznia 2015, składają sprawozdanie z wyników ankietyzacji. Sprawozdanie ma charakter omówienia statystycznego uzyskanych przez pracowników ocen wraz z informacją o przeprowadzeniu z pracownikami rozmów, dotyczących uzyskanych ocen.

Kwestionariusz oceny zajęć dydaktycznych, jednolity w skali Uczelni, zawiera sześć pytań zamkniętych oraz jedno pytanie otwarte. Dotyczą one przede wszystkim oceny przez studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych stopnia wykonania przez nauczyciela akademickiego obowiązków, takich jak: przedstawienie programu przedmiotu/modułu kształcenia, przedstawienie zasad i warunków zaliczenia przedmiotu oraz ich przestrzegania, odbywanie zajęć zgodnie z planem zajęć oraz możliwości kontaktu z prowadzącym poza zajęciami. Jedno pytanie dotyczy sposobu prowadzenia zajęć, tj. wyjaśniania wątpliwości występujących w trakcie ich prowadzenia. W odpowiedzi na pytanie otwarte respondenci mają możliwość sformułowania dodatkowych uwag na temat zajęć oraz samego kwestionariusza ankiety. Z rozmów przeprowadzonych w trakcie spotkania z WKJK w czasie wizytacji wynika, iż nauczyciele akademicy uważają informacje uzyskane w odpowiedzi na pytanie otwarte za szczególnie cenną informację zwrotną, wykorzystywaną w doskonaleniu zajęć dydaktycznych. Z rozmów tych wynikało również, iż nie mieli oni większego wpływu na zawartość kwestionariusza.

Przeprowadzanie hospitacji zajęć dydaktycznych zostało uregulowane w formie procedury ogólnouczelnianej, wprowadzonej zarządzeniem Nr 929/2014/2015 Rektora Akademii Techniczno-Humanistycznej z dnia 2 lipca 2015 roku w sprawie procedury przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych. Jednakże na wizytowanym Wydziale hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzone były przed wprowadzeniem procedury, co wynikało z zarządzenia Nr 740/2013/2014 Rektora z dnia 25 listopada 2013 w sprawie funkcjonowania USZJK. W dokumentacji udostępnionej zespołowi oceniającemu w trakcie wizytacji znajdowały się sprawozdania z hospitacji z roku 2013 oraz z roku 2014/2015, a także plan na rok 2015/2016. Sprawozdanie z hospitacji obejmuje wykaz nauczycieli akademickich, których zajęcia były hospitowane, nie przedstawiono w nim ogólnych wniosków z hospitacji, rekomendacji oraz propozycji działań naprawczych lub doskonalących. Protokół z hospitacji obejmuje szczegółową ocenę hospitowanych zajęć – ich planu i organizacji, przygotowania prowadzącego, sposobu określenia celu dydaktycznego, zrealizowania celu dydaktycznego, komunikatywności prowadzącego, umiejętności nawiązania kontaktu ze studentami i ich aktywizacji,

wykorzystania pomocy audiowizualnych, innych aspektów (np. wykazania związku celu i tematyki zajęć z praktyką). Protokół obejmuje również zalecenia hospitującego, a także ustosunkowanie się hospitowanego do oceny i zaleceń. Udostępnione w trakcie wizytacji protokoły z hospitacji są bardzo rzeczowe. Warto byłoby formułować na ich podstawie zalecenia dotyczące nie tylko zajęć hospitowanych, ale także ogółu prowadzonych zajęć.

Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kadry w odniesieniu do kadry wspierającej proces kształcenia obejmują ocenę obsługi administracyjnej (nie poszczególnych pracowników), dokonywaną przez osoby kończące studia w ramach procedury badania poziomu satysfakcji osób kończących studia na WHS. W opracowaniu jest także ogólnouczelniana procedura oceny obsługi administracyjnej procesu kształcenia. Projekt procedury został przedstawiony w trakcie wizytacji. Kwestionariusz oceny, który ma być wypełniany przez studentów nie odnosi się do poszczególnych pracowników, lecz ogólnie pracowników administracyjnych obsługujących proces kształcenia w dziekanacie oraz na poziomie Katedr. W kwestionariuszu zawarte są również pytania dotyczące oceny kontaktów studentów z Dziekanem oraz Prodziekanem ds. studenckich (nb. na te pytania studentowi trudno byłoby odpowiedzieć w sposób rzetelny, gdyż pytanie brzmi: „Jak oceniasz dostępność dla studentów Dziekana/Prodziekana ds. Studenckich i Kształcenia”, a w odpowiedzi nie ma możliwości dokonania tej oceny odrębnie dla Dziekana oraz Dziekana ds. Studenckich).

Na Uczelni prowadzona jest także ocena okresowa pracowników administracyjnych, na którą składa się samoocena oraz ocena pracownika, dokonywana przez bezpośredniego przełożonego. W ramach obu etapów oceny samoewaluacji oraz ewaluacji podlegają kompetencje kluczowe pracownika (dbałość o wizerunek, otwartość na zmiany, współpraca i komunikacja, jakość pracy, otwartość na wiedzę), kompetencje zawodowe (znajomość i umiejętność stosowania procedur i uregulowań prawnych, znajomość i umiejętność stosowania narzędzi właściwych dla danego stanowiska, umiejętności specyficzne dla stanowiska). Pracownik zapoznaje się z oceną. Wynikiem oceny są propozycje działań rozwojowych i planowany termin ich realizacji. W trakcie wizytacji zespołowi oceniającemu zostały udostępnione przykładowe arkusze oceny pracowników administracyjnych.

Jednostka wdrożyła instrukcję WKPiI /16/2015 odnoszącą się do doskonalenia oceny postępów studentów i słuchaczy studiów podyplomowych poprzez ankietyzację zajęć. Procedury ankietyzacji podlegają doskonaleniu i odbywa się to z udziałem studentów – studenci mogą i wypowiadają się na temat kwestionariuszy ankietowych w samych ankietach oraz na forum Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia, a wnioski te są brane pod uwagę. Jednostka nie przedstawiła raportów z przeprowadzenia działań naprawczych. Na podstawie informacji uzyskanych ze studentami oraz wnioskując z braku ram formalnych w tym obszarze należy wyciągnąć wniosek, że studenci nie są dostatecznie informowani o podjętych działaniach naprawczych oraz skutkach tych działań. Jednostka nie wdrożyła procedur pozwalających studentom oceniać pracę dziekanatu. Służyć temu może jedynie ankieta satysfakcji absolwenta, wypełniana na koniec studiów w ramach procedury nr WKPiI/P8/2015. Podobnie studenci nie mają możliwości oceny zagadnień związanych z ofertą oraz organizacją wymian międzynarodowych i krajowych.

2.2.5. Na wizytowanym Wydziale przyjęta została procedura zapewniania studentom i słuchaczom studiów podyplomowych prowadzonych na WHS wsparcia dydaktycznego, naukowego i materialnego (1 wydanie 1.04.2015, 2 wydanie 3.11.2015). Procedura ta obejmuje sposoby postępowania dotyczące zapewnienia studentom i słuchaczom studiów podyplomowych wsparcia materialnego, wsparcia dydaktycznego oraz naukowego. Procedura nie obejmuje także sposobów postępowania związanych z zapewnieniem jakości infrastruktury dydaktycznej i naukowej, ani działań ewaluacyjnych w tym zakresie, angażujących studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Mimo braku formalnej procedury na wizytowanym Wydziale została przeprowadzona ocena warunków lokalowych i zasobów materialnych służących do prowadzenia działalności dydaktycznej. W dokumentacji udostępnionej w trakcie wizytacji znajduje się notatka z tej oceny, która została przeprowadzona na początku 2015 roku. Notatka ta zawiera nie tyle ocenę, co opis zasobów lokalowych i ich wyposażenia.

Jednostka nie wdrożyła procedur pozwalających monitorować opinie studentów w obszarze infrastruktury

Jednostki, w szczególności dotyczy to monitorowania opinii osób niepełnosprawnych, które zbierane są w sposób nieformalny przez jedną osobę – Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. W opinii przedstawicieli Jednostki służy temu ankieta wypełniana przez studentów na koniec studiów, zawiera bardzo ogólne pytania w tym obszarze (np. „Jakie zmiany Pana/Pani zdaniem mogą przyczynić się do podwyższenia jakości usług świadczonych przez Wydział Humanistyczno-Społeczny?”). Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym również nie mieli wiedzy na temat tego, w jaki sposób mogą zgłaszać swoje ewentualne uwagi co do infrastruktury Jednostki. Jednakże na stronie internetowej biblioteki wypełnić można ankietę satysfakcji użytkownika, a uwagi co do zasobów bibliotecznych mogą być zgłaszane w zakładce „zaproponuj książkę”.

2.2.6. Na wizytowanym Wydziale nie została przyjęta odrębna procedura zapewnienia jakości w zakresie zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia. Sposoby zarządzania informacją, tj. procesy gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia, są rozproszone w wewnętrznych procedurach zapewnienia jakości, przyjętych na WHS ATH. W procedurach uwaga skoncentrowana została głównie na procesach gromadzenia oraz metodach analizowania informacji, w mniejszym stopniu zaś na szczegółowych sposobach wykorzystania informacji w doskonaleniu jakości. W procedurach zapewnienia jakości zarządzania informacją wprowadzonych na wizytowanym Wydziale nie jest też określany *explicite* zakres gromadzonych danych dotyczących danej procedury. Najczęściej jest on możliwy do ustalenia na podstawie analizy narzędzia, które w obrębie danej procedury było wykorzystywane do gromadzenia danych. W ramach różnych procedur jest także rozproszona informacja o osobach/zespołach odpowiedzialnych za gromadzenie danych oraz terminach i harmonogramie ich gromadzenia. Narzędzia wykorzystywane w procesie gromadzenia danych mają postać różnego rodzaju formularzy (arkusze oceny pracownika, protokoły hospitacji, kwestionariusze ankiet, karta analizy weryfikacji efektów kształcenia dla przedmiotu/modułu kształcenia), co ułatwia gromadzenie danych i zapewnia kompletność procesu gromadzenia. W procedurach przewidziane są także ujednolicone formularze raportów z analizy danych.

Na ATH nie przeprowadzono dotychczas oceny systemu zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia oraz wykorzystywaną w doskonaleniu jakości kształcenia. W poszczególnych procedurach, które uwzględniają proces zarządzania informacją w obszarze objętym procedurą, nie zostały przewidziane działania mające na celu ocenę i doskonalenie procesów zarządzania informacją.

2.2.7. Na WHS ATH obowiązuje od 1.09.2014 instrukcja informowania studentów o procesie kształcenia (wydanie 2 od 3.11.2015). Instrukcja ta określa obowiązki opiekunów lat studiów w zakresie zapoznawania studentów z regulaminem studiów, funkcjonowaniem WSZJK, Krajowych Ramach Kwalifikacji, dostępności programów i planów studiów oraz miejscach ich publikacji, a także obowiązki informacyjne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia oraz zakres informacji, które są zobowiązani przekazać studentom lub słuchaczom studiów podyplomowych. W instrukcji, a także w praktyce, dostęp do informacji o programach studiów wyższych i zakładanych efektach kształcenia nie ma charakteru publicznego. Informacja ta jest dostępna wyłącznie dla studentów za pośrednictwem systemu wirtualny dziekanat, po zalogowaniu. Informacja o programach i planach studiów podyplomowych prowadzonych na WHS jest dostępna publicznie w serwisie WWW Wydziału. Informacja dotycząca polityki jakości oraz funkcjonowania WSZJK jest dostępna publicznie w serwisie WWW Wydziału.

Na WHS nie była prowadzona ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana przez jej użytkowników (studentów słuchaczy studiów podyplomowych, kandydatów) w odniesieniu do zakresu tej informacji, oczekiwanego stopnia jej szczegółowości, sposobu prezentowania, dostępności i łatwości wyszukiwania informacji, zrozumiałości informacji w stosunku do potrzeb różnych grup potencjalnych użytkowników.

Procedura WKPiI/P7/2015 określa zasady informowania studentów o zasadach i sposobie prowadzenia zajęć dydaktycznych, założonych efektach kształcenia, warunkach usprawiedliwiania i odrabiania nieobecności na zajęciach, zasadach zaliczenia zajęć, terminach konsultacji prowadzącego. Pytania co do realizacji obowiązku prowadzącego zajęcia w zakresie informowania o tych kwestiach znajdują się też w ankiecie ewaluacyjnej, wypełnianej przez studentów. Studenci odbywają też szkolenia z praw i obowiązków. Rozwiązania te należy

ocenić dobrze.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.2. z uwzględnieniem kryteriów od 2.2.1 do 2.2.7– w pełni

3. Uzasadnienie oceny

W zakresie projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia, mocną stroną WSZJK na WHS ATH jest zdefiniowanie procedur dotyczących tworzenia nowych kierunków, a także weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów kształcenia. Za istotne należy także uznać sprawdzenie w praktyce sposobów postępowania określonych w procedurze weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów kształcenia. Procedura tworzenia nowych kierunków nie została jeszcze na WHS sprawdzona, gdyż została wprowadzona w 2015 roku. Słabszą stroną WSZJK w odniesieniu do projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, a także studiach podyplomowych, jest brak możliwości oceny skuteczności sposobów postępowania objętych procedurą w zakresie poprawy lub doskonalenia jakości kształcenia, ze względu na krótki okres obowiązywania procedur. Słabą stroną jest również brak zaangażowania studentów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w procesy oceny realizacji efektów kształcenia oraz przeglądu programów kształcenia. Zadania te są realizowane głównie przez nauczycieli akademickich. W trakcie wizytacji zostały wprowadzone opinie interesariuszy zewnętrznych dotyczące programów kształcenia, opinie te nie mają jednak charakteru kompleksowego, zawierają ogólną pozytywną ocenę lub wskazują na wybrane, pozytywne cechy programu. Pomimo braku obecności pracodawców w strukturach Rad Programowych i WKdsJK mają oni znaczący wpływ na określanie i ocenianie efektów kształcenia przez nieformalne, jak i formalne kontakty indywidualne z poszczególnymi jednostkami Wydziału, na drodze prowadzonych konsultacji i opiniowania programów kształcenia oraz wypracowywania, w toku prowadzonego dialogu, pożądanego wizerunku absolwenta WH-S na rynku pracy.

W procedurze weryfikacji efektów kształcenia oraz okresowego przeglądu programów nie uwzględniono oceny realizacji efektów kształcenia dla praktyk zawodowych oraz dla prac dyplomowych. Wymienione słabsze strony funkcjonowania WSZJK w zakresie projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, a także studiach podyplomowych, nie podważają osiągnięć Wydziału w tym zakresie, zarówno w kwestii formalizacji procedur, jak i ich praktycznego wdrożenia.

Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości w zakresie monitorowania, oceny i doskonalenia udziału przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, znajdują się na WHS ATH na wstępnym etapie wdrożenia. Zaakceptowana na początku 2015 procedura współpracy z interesariuszami określa częstość oraz, w sposób bardzo ogólny, zakres tej współpracy, a także sposoby jej dokumentowania i, znowu w sposób bardzo ogólny, sposób wykorzystania rekomendacji pracodawców. W procedurze nie określono sposobów postępowania związanych z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem udziału pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, to jest nie wskazano zakresu i źródeł danych wykorzystywanych na WHS w badaniu udziału pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, metod analizy uzyskanych danych oraz wykorzystania wyników analizy w doskonaleniu współpracy z pracodawcami w zakresie określania efektów kształcenia i ich oceny. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż dotychczasowa, bardzo dobra, choć oparta w dużej mierze na kontaktach nieformalnych, współpraca WHS z pracodawcami i ich zaangażowanie stanowi sprzyjający czynnik w powodzeniu podjętych przez Wydział działań zmierzających do nadania tej współpracy charakteru systematycznego, opartego na sformalizowanych podstawach i zapewniającego ciągły wpływ pracodawców na określanie i ocenę efektów kształcenia.

W odniesieniu do monitorowania, oceny i doskonalenia jakości procesu rekrutacji kandydatów, oceny postępów studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, stosowana na WHS ATH procedura odnosząca się do warunków i sposobu oceniania studentów i słuchaczy WHS znajduje się na wstępnym etapie wdrożenia. Autoewaluacje procesu dydaktycznego w ramach danego przedmiotu/modułu

zostały, jak dotąd, przeprowadzone w odniesieniu do niewielkiej liczby wytypowanych przedmiotów. Dokonanie oceny skuteczności dla podniesienia jakości kształcenia, wskazanych w procedurze sposobów postępowania związanych z oceną postępów studentów, nie jest na razie możliwe, ze względu na to, że jej akceptacja nastąpiła kilka miesięcy przed terminem wizytacji. Wykorzystywane obecnie na Uczelni i Wydziale narzędzia do gromadzenia informacji zwrotnej od absolwentów nie umożliwiają uzyskania informacji przydatnej w ocenie efektów kształcenia na rynku pracy oraz doskonaleniu programów kształcenia (poza ogólną informacją o wskaźniku zatrudnienia absolwentów lub prowadzeniu własnej działalności gospodarczej). Należy jednak podkreślić, że na Uczelni i Wydziale podejmowane są liczne inicjatywy badawcze prowadzące do uzyskiwania informacji zwrotnej od absolwentów, obecnie mające głównie na celu ocenę stopnia ich satysfakcji ze studiowania. Stosowana na Wydziale procedura badania poziomu satysfakcji osób kończących studia na WHS jest dobrym rozwiązaniem, pozwalającym na uzyskanie informacji zwrotnej od osób kończących studia, która może być wykorzystana w doskonaleniu warunków kształcenia, jednakże wyniki ankiety nie dostarczają danych do oceny efektów kształcenia na rynku pracy. Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia nie uwzględniają monitorowania, oceny i doskonalenia procesu rekrutacji na studia oraz warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów.

Na wizytowanym Wydziale oraz na ATH wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz jakości realizowanej polityki kadrowej są bardzo rozbudowane. Ocena kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia ma charakter systematyczny i kompleksowy. W procesy oceny kadry prowadzącej oraz wspierającej proces kształcenia są zaangażowane Władze Wydziału, nauczyciele akademicki oraz studenci i słuchacze studiów podyplomowych, choć w przypadku studentów i słuchaczy, systemowe włączenie w proces oceny nastąpiło stosunkowo niedawno (ocena zajęć dydaktycznych przeprowadzona w roku akademickim 2014/2015). Studenci oraz słuchacze studiów podyplomowych nie mają obecnie możliwości dokonania oceny poszczególnych pracowników administracyjnych wspierających proces kształcenia. Kryteria oceny stosowane zarówno w odniesieniu do kadry prowadzącej proces kształcenia, jak i kadry wspierającej ten proces, są rozbudowane i wieloaspektowe. Zebranie stosownych danych umożliwia narzędzia do ich gromadzenia, tj. arkusze oceny i samooceny, kwestionariusze ankiet kierowanych do studentów oraz słuchaczy studiów podyplomowych, protokoły z hospitacji. Narzędzia te są poprawnie skonstruowane. Dane zebrane za pomocą tych narzędzi podlegają opracowaniu w formie raportów i są przekazywane Władzom Wydziału oraz Kierownikom Katedr. Na podstawie wyników oceny podejmowane są decyzje o charakterze kadrowym, w mniejszym stopniu o charakterze projakościowym.

Procedury stosowane na WHS ATH w zakresie zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia należy ocenić pozytywnie. Na podkreślenie zasługuje opracowanie jednolitych narzędzi gromadzenia danych, a poprzez to także określenie zakresu danych oraz narzędzi służących do raportowania wyników analiz danych.

Stosowana na wizytowanym Wydziale instrukcja informowania studentów o procesie kształcenia jest dobrym krokiem w kierunku zapewnienia publicznego dostępu do informacji o realizowanej polityce jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. Warto jednak podkreślić, że część informacji, które powinny być dostępne publicznie (informacje o programach studiów oraz zakładanych efektach kształcenia dla studiów wyższych) jest dostępna wyłącznie po zalogowaniu.

Obecnie funkcjonujący system pomija kilka istotnych kwestii obszarowych (brak monitoringu opinii studentów w kwestiach infrastrukturalnych czy administracyjnych, pominięcie systemowej analizy potrzeb osób niepełnosprawnych) oraz zawiera braki proceduralne (np. w zakresie informowania studentów o podjętych działaniach naprawczych). Istniejące procedury mają charakter kompleksowy (obejmują studentów i słuchaczy), a w większości sytuacji przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i pozwalają na monitorowanie, ocenę i doskonalenie jakości zidentyfikowanych procesów. Udział przedstawicieli studentów w obszarze opracowywania i realizacji procedur jest ograniczony. Jednostka podejmuje jednak starania na rzecz włączania studentów w te prace. Należy bardzo dobrze ocenić kompleksowe i dobrze udokumentowane procedury informowania studentów o ich prawach, obowiązkach oraz wszystkich ważnych kwestiach związanych z procesem kształcenia, z uwzględnieniem konieczności dalszego ich doskonalenia.

Podsumowując: wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia na WHS ATH mają charakter kompleksowy, w tym sensie, że obejmują kluczowe czynniki mające wpływ na jakość kształcenia. Jednak tylko w części procedur dotyczących procesów związanych z zapewnieniem jakości kształcenia uwzględniono działania mające na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie w obrębie danego procesu (działań takich nie uwzględniono w odniesieniu do udziału przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, zasad rekrutacji, zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów i doktorantów, zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia oraz publicznego dostępu do informacji dotyczącej realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów). Dodatkowo fakt, iż od zaakceptowania procedur upłynął niedługi okres, uniemożliwia dokonanie kompleksowej oceny ich skuteczności w poprawie i doskonaleniu jakości kształcenia oraz w zapobieganiu zjawiskom patologicznym. Dotychczasowe działania WHS ATH, związane ze stosowaniem procedur zapewnienia jakości, przyniosły na razie wynik w postaci dość powierzchownych, niemających podstaw w długoletnim procesie gromadzenia danych, diagnoz jakości programów kształcenia oraz stopnia realizacji efektów kształcenia, oraz wprowadzie rozbudowanych, ale także realizowanych dopiero od niedawna ocen jakości kadry realizującej proces kształcenia. Przy czym należy podkreślić, iż procedury dotyczące oceny jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia, są stosowane na wizytowanym Wydziale w sposób najbardziej dojrzały.

2.3 Jednostka monitoruje funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, dokonuje systematycznej oceny jego skuteczności, a wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

1. Opis stanu faktycznego

Wymóg monitorowania funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny jego skuteczności przez Pełnomocnika Dziekana oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia został zapisany Zarządzeniu Nr 740/2013/2014 Rektora Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (§ 8). Zgodnie z zarządzeniem „Pełnomocnik Dziekana wraz z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, przygotowuje sprawozdanie w zakresie oceny funkcjonowania i efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia na wydziale oraz oceny wdrażania projektów działań podnoszących jakość kształcenia w danym roku akademickim i przedstawia Dziekanowi do końca września”. Obowiązek oceny funkcjonowania i skuteczności WSZJK oraz jak również realizowanych działań projakościowych na Wydziale spoczywa, w myśl zarządzenia, na Radzie Wydziału, ocena taka powinna być dokonywana corocznie, w październiku lub listopadzie. W zarządzeniu Rektora nie został określony zakres i wzór sprawozdania.

W dokumentacji przedstawionej do wglądu zespołowi oceniającemu w trakcie wizytacji znajdowały się: Sprawozdanie Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia dotyczące funkcjonowania i efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Humanistyczno-Społecznym z roku 2014, Informacja Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia na WHS lipca 2015 – dotycząca wyników analizy funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Sprawozdanie Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia z września 2015 dotyczące funkcjonowania i efektywności funkcjonowania WSZJK oraz wdrażania projektów działań podnoszących jakość kształcenia na WHS oraz raport dotyczący funkcjonowania i efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia na WHS w roku 2014/2015, kierowany do Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Wymienione dokumenty mają, jak wynika z nazwy, głównie charakter sprawozdawczy, to jest zostały w nich wyszczególnione zadania, które w ramach funkcjonowania WSZJK zostały wykonane w roku sprawozdawczym, dokumenty te odznaczają się także różnym stopniem szczegółowości w prezentowaniu wyników działań. Wymienione wyżej sprawozdania nie natomiast oceny skuteczności przedstawionych w nich

działań WSZJK oraz wpływu wyników tych działań na podniesienie jakości kształcenia, np. w sprawozdaniu Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia z września 2015 jako jedno z zrealizowanych zadań wymieniono opracowanie drugiej edycji Wydziałowej Księgi Jakości wraz z Wydziałową Księgą Procedur i Instrukcji, nie wskazano jednak, jakie były przyczyny opracowania drugiej edycji, poza przyczyną o charakterze formalnym – konieczności wypełnienia wymogu określonego w zarządzeniu Rektora w sprawie funkcjonowania uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Podobny charakter mają informacje o pozostałych działaniach, jak przeprowadzona ocena zajęć dydaktycznych, hospitacje zajęć, ocena zadowolenia osób kończących studia i inne. Zakres tych informacji obejmuje np. dane statystyczne np. liczbę przedmiotów, których dotyczyła ankieta oceny zajęć, czy liczbę przeprowadzonych hospitacji, stwierdzenie, iż pracownicy zostali poinformowani o wynikach ocen i że „w razie potrzeby – podjęto działania zmierzające do poprawy sytuacji”, nie zawiera jednak tego, co najbardziej istotne w ocenie skuteczności systemu zapewnienia jakości, tj. określenia jakie „sytuacje wymagające poprawy” zostały zidentyfikowane, jakie „działania zmierzające do poprawy sytuacji” zostały podjęte i w jakim stopniu przyczyniły się one do poprawy jakości kształcenia.

Na WHS ATH monitorowania funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz ocena jego skuteczności, jest obecnie realizowana w sposób ograniczony, głównie w formie sprawozdawczości dotyczącej działań podejmowanych na Wydziale w ramach WSZJK.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.3 – znacząco

3. Uzasadnienie oceny

Monitorowanie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na WHS ATH odnosi się do realizowanych w ramach systemu zadań i jest podsumowywane w formie corocznych sprawozdań z działalności systemu. Na wizytowanym Wydziale nie jest prowadzona ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. WHS jest tylko w pewnym zakresie przygotowany do oceny jego skuteczności WSZJK, w związku z tym, że na poziomie uczelnianym został sformułowany, w zarządzeniu Rektora, wymóg monitorowania i dokonywania oceny skuteczności systemu, a także określony zakres odpowiedzialności w odniesieniu do monitorowania i oceny skuteczności systemu oraz częstość dokonywania ocen. Wymóg monitorowania i oceny skuteczności funkcjonowania WSZJK, zawarty w zarządzeniu Rektora, nie został na poziomie wizytowanego Wydziału skonkretyzowany poprzez wskazanie aspektów, w obrębie których dokonywane jest monitorowanie i ocena skuteczności systemu (np. w zakresie prawidłowości określenia celów systemu, przypisanych mu zadań, struktury, podziału odpowiedzialności i procesu decyzyjnego, wewnętrznych procedur), a także poprzez wyodrębnienie obszarów oceny, dobór kryteriów oceny, określenie trybu jej przeprowadzania oraz udziału różnych grup interesariuszy w procesie oceny skuteczności systemu.

3. Efektywność polityki kadrowej realizowanej w jednostce – w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3

Struktura kwalifikacji kadry WHS jest adekwatna do realizowanego na trzech kierunkach studiów programu i założonych dla niego efektów kształcenia. Polityka kadrowa WHS jest efektywna, o czym świadczy liczba awansów naukowych pracowników, zakres i jakość współpracy międzynarodowej.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3

Zaleca się usunięcie wskazanych uchybień w obsadzie zajęć.

3.1 Jednostka dysponuje zasobami kadrowymi dostosowanymi do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej, naukowej lub badawczo-rozwojowej. *

1. Opis stanu

Zasoby kadrowe Wydziału Humanistyczno-Społecznego, mierzone zarówno liczbą pracowników naukowo-dydaktycznych jak i ich specjalnościami i dorobkiem naukowym, są w dużej mierze dostosowane do dydaktycznych i naukowych potrzeb jednostki prowadzącej studia na kierunkach: filologia, filologia polska, pedagogika. Kwalifikacje naukowe oraz potwierdzony publikacjami dorobek tej kadry mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych oraz nauk społecznych, przy czym wśród pracowników naukowo-dydaktycznych kierunku filologia i filologia polska zdecydowanie przeważają reprezentanci takich dyscyplin naukowych, jak językoznawstwo i literaturoznawstwo, na kierunku pedagogika zaś – dyscypliny pedagogika, co odpowiada potrzebom dydaktycznym jednostki. Obsada zajęć zgodna jest na ogół z potwierdzonymi dorobkiem kompetencjami prowadzących. Pewne uchybienia widoczne są jedynie w obsadzie niektórych zajęć na kierunku filologia oraz filologia polska, zwłaszcza zaś na najnowszej specjalności bielskiej polonistyki – *Projektowanie komunikacji*. Przykłady: na specjalności filologia czeska pracownik o dyplomach i dorobku wyłącznie z zakresu językoznawstwa prowadzi zajęcia stricte translologiczne: *Czeski język biznesu i turystyki*, *Przekład tekstów literackich, prawniczych i specjalistycznych*, a nawet *Savoir-vivre dla tłumaczy*; inny, o takim samym dyplomie i dorobku, prowadzi szereg zajęć z zakresu informatyki i marketingu. Efekty i treści kształcenia przypisane specjalności *Projektowanie komunikacji* wiążą się z dyscypliną nauk społecznych – nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, tymczasem sporą część zajęć z tego zakresu prowadzą tu pracownicy naukowo-dydaktyczni o kompetencjach i dorobku związanych wyłącznie z dyscypliną językoznawstwo.

Badania naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału ogniskują się wokół projektów badawczych realizowanych w poszczególnych katedrach Wydziału, tematy tych projektów są powiązane z zadaniami dydaktycznymi kadry wynikającymi z programu studiów i realizowanych na poszczególnych kierunkach specjalności.

2. Ocena spełnienia kryterium 3.1 – **w pełni**

3. Uzasadnienie oceny

Struktura kwalifikacji kadry WHS jest adekwatna do realizowanego na trzech kierunkach studiów programu i założonych dla niego efektów kształcenia. Zaleca się włączenie do obsady zajęć z dziedziny translologii oraz nauki o poznaniu i komunikacji społecznej pracowników naukowo-dydaktycznych z potwierdzonymi dyplomem i dorobkiem kompetencjami z tych zakresów. Obszary, dziedziny i dyscypliny naukowe prowadzonych przez kadrę badań są zgodne z realizowanym kształceniem i jego założonymi efektami. Absolwenci na spotkaniu z ZO bardzo wysoko ocenili kompetencje naukowe i dydaktyczne kadry WHS, podkreślając znakomite relacje nauczycieli akademickich ze studentami oraz zaangażowanie pracowników jednostki w proces dydaktyczny.

3.2 Jednostka prowadzi efektywną politykę kadrową umożliwiającą właściwe wykorzystanie potencjału pracowników naukowo-dydaktycznych, rozwój ich kwalifikacji i pozyskiwanie nowych pracowników oraz sprzyjającą umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Opis stanu faktycznego

Zasadnicze cele polityki kadrowej Wydziału Humanistyczno-Społecznego ATH to zbudowanie silnej i stabilnej kadry, intensywny rozwój tej kadry mierzony liczbą awansów naukowych i systematycznym powiększaniem się dorobku naukowego pracowników, stworzenie odpowiednich warunków i systemu motywacyjnego służących rozwojowi naukowych i dydaktycznych kwalifikacji kadry. Cele te są w polityce kadrowej Wydziału konsekwentnie realizowane. Zasady i metody doboru kadry naukowo-dydaktycznej są jasne, nowych pracowników zatrudnia się na podstawie konkursu zgodnie z kryterium potrzeb wynikających z prowadzonych w jednostce kształcenia i badań naukowych (w ostatnim okresie zatrudniono w ten sposób kilkoro absolwentów Wydziału). Weryfikacji kadry służą m.in. sprawozdania z działalności naukowo-dydaktycznej (co

dwa lata), studenckie ankiety ewaluacyjne, hospitacje zajęć. Władze Wydziału i jego katedr przywiązują dużą wagę do awansów naukowych kadry stwarzając do tych awansów oraz rozwoju naukowo-dydaktycznego pracowników odpowiednie - na miarę skromnych możliwości - warunki. Trudna sytuacja finansowa jednostki spowodowała likwidację w ostatnich kilku latach stypendiów i urlopów naukowych oraz czasowe zawieszenie nagród za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne, władze Uczelni i jednostki wspierają jednak rozwój naukowy i dydaktyczny pracowników poprzez finansowanie publikacji „na stopień” i grantów wewnętrznych, współfinansowanie innych publikacji, a także wyjazdów na krajowe i zagraniczne konferencje, szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje kadry, poprzez wsparcie organizacyjne i finansowe wyjazdów naukowych, budowanie systemu motywującego do rozwoju i premiującego najlepszych pracowników (w ostatnich dwóch latach przywrócono nagrody rektorskie) oraz inwestowanie w bazę naukowo-dydaktyczną Uczelni i Wydziału. Pracownicy są zachęceni do utrzymywania międzynarodowych kontaktów i wspierani finansowo i organizacyjnie w tym zakresie, wykazują też dużą aktywność międzynarodową, choć jest ona skierowana głównie na kraje leżące za wschodnią i południową granicą. W latach 2012-15 kadra naukowo-dydaktyczna uczestniczyła w 30 konferencjach zagranicznych oraz w 49 konferencjach międzynarodowych, w większości organizowanych wspólnie z partnerami zagranicznymi. Pracownicy Wydziału są autorami 4 monografii i 23 rozdziałów w pracach zbiorowych. Wszystkie powyższe prace zostały napisane w językach obcych. Swoje osiągnięcia naukowe pracownicy publikowali również w 15 czasopismach zagranicznych (z tego 8 artykułów w językach obcych). W ramach wymiany naukowej 11 wykładowców prowadziło zajęcia na uczelniach zagranicznych, niektóre wyjazdy były cykliczne lub w formie kilkumiesięcznego stażu.

2. Ocena spełnienia kryterium 3.2 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Polityka kadrowa WHS jest efektywna, o czym świadczy także liczba awansów naukowych pracowników - od roku 2010 dwoje z nich uzyskało tytuł profesora, 11 – stopień doktora habilitowanego, 8 – stopień doktora. Kadra jest stabilna, zdecydowana większość pracowników jest zatrudniona w Uczelni na pierwszym etapie i pochodzi z Bielska lub jego okolic. Współpraca międzynarodowa pracowników naukowo-dydaktycznych jest dobra. Władze Wydziału wspierają wszelkie formy współpracy międzynarodowej swej kadry.

4. Zapewnienie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej zgodnie ze strategią rozwoju jednostki - w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 4

Infrastruktura wydziału spełnia w pełni wymogi akademickie. Wyposażenie sal dydaktycznych, ich wielkość i liczba; zasoby biblioteczne wraz z dostępem do najnowszych baz danych; dostęp do Internetu; dostosowanie wymogów dla osób niepełnosprawnych; sukcesywne inwestycje w remonty i nowe budynki, stwarzają optymalne warunki dla procesu uzyskiwania zakładanych efektów kształcenia w procesie dydaktycznym.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 4:

- Pomimo dobrego przystosowania głównego budynku do potrzeb studentów, należy podjąć działania na rzecz polepszenia całości infrastruktury, w szczególności domu studenckiego.
- Pomimo ogólnie dobrego dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, należy podjąć pilne działania na rzecz dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z innymi rodzajami niepełnosprawności, w tym niepełnosprawności słuchowej i wzrokowej.
- Sugeruje się przeanalizowanie możliwości w zakresie rozwiązań infrastrukturalnych dla matek z dzieckiem (pomieszczenie do przewijania dziecka, podgrzania mleka etc.).

4.1 Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową dostosowaną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach studiów, oraz działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej. *

1. Opis stanu

Sale dydaktyczne Wydziału mieszczą się w trzech budynkach: „A”, „B” i „L” zlokalizowanych w kampusie Akademii Techniczno-Humanistycznej przy ul. Willowej 2 w Bielsku-Białej. Zajmują łącznie 4500m². Należą do nich:

- małe sale do prowadzenia ćwiczeń (30-osobowe),
- duże sale audytoryjne z dostępem do projektora oraz ekranu, do prowadzenia ćwiczeń i wykładów (50- i 70-osobowe),
- multimedialne audytoria audiowizualne z najnowocześniejszym wyposażeniem (100- i 120-osobowe) – do prowadzenia wykładów, audytoria,
- aula (na 320 osób) – do prowadzenia wykładów,
- laboratorium językowe – 16-to stanowiskowe laboratorium fonetyczne do nauki języków obcych w systemie Mentor PC. Laboratorium fonetyczne do nauki języków ułatwia pracę lektora oraz mobilizuje słuchaczy do samodzielnej pracy,
- sale seminaryjne pozostające na stanie poszczególnych katedr (wykorzystywane do przeprowadzania egzaminów dyplomowych: licencjackich i magisterskich),
- sale komputerowe udostępniane przez Akademickie Centrum Informatyki.

W trakcie wizytacji potwierdzono systematyczne odnawianie bazy dydaktycznej. Po remoncie i w bardzo dobrym stanie technicznym jest budynek A. Pomieszczenia w budynku B spełniają również wymogi akademickie, jednak sam budynek wymaga nakładów remontowych. Ze względu na używanie przez wszystkie wydziały budynku B, planowanie zajęć odbywa się centralnie, a zajęcia trwają od godziny 8 do godziny 20. Pomieszczenia dydaktyczne, zlokalizowane w wymienionych budynkach są całkowicie dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wszędzie jest dostęp do sieci internetowej eduroam.

Nowoczesna biblioteka i czytelnia spełnia wysokie standardy akademickie. Biblioteka jest dostępna dla osób niepełnosprawnych wraz ze stanowiskiem dla osób z dysfunkcją wzroku i ruchu. Biblioteka zapewnia dostęp do czasopism i książek elektronicznych poprzez platformę Wirtualna Biblioteka Nauki. Dla WHS Biblioteka kupuje bazę CEEOL-Central and Eastern European Online Library oraz bazę Humanities International Complete na platformie EBSCO. Kompletuje także najnowsze publikacje pracowników wydziału, wykorzystywane podczas zajęć dydaktycznych.

1. Ocena spełnienia kryterium 4.1 - w pełni.

2. Uzasadnienie oceny

Łączna liczba sal dydaktycznych i informatycznych wraz z wyposażeniem pozwala w pełni na realizację zakładanych efektów kształcenia. Pomieszczenia są też dostępne dla osób niepełnosprawnych.

4.2 Jednostka zapewnia realizację celów strategicznych w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, naukowej lub badawczo-rozwojowej oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

1. Opis stanu faktycznego

Jednostką dąży do stałej rozbudowy swej bazy dydaktycznej zgodnie z celami strategicznymi. W ostatnich latach dokonano licznych inwestycji w bazę dydaktyczno-naukową. W tym:

- wybudowanie budynku dydaktyczno-laboratoryjnego "L" wraz z biblioteką, nakłady 41072,4 tysiące
- wybudowanie budynku "C" nakłady 11574,5 tysięcy.
- winda zewnętrzna budynku "A", nakłady 385 tysięcy

W nowych budynkach studenci korzystają z laboratorium językowego, sal komputerowych, z wypożyczalni i czytelni bibliotecznych oraz innych pomieszczeń z dostępem do Internetu. W salach ACI możliwe jest przeprowadzanie telekonferencji zagranicznych. Władze wydziału zabiegają o stałe uzupełnianie zbiorów bibliotecznych o najważniejsze pozycje źródłowe i opracowania naukowe z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, prowadzona jest prenumerata polskich i zagranicznych periodyków naukowych. Ponadto

<p>studenci korzystają ze stołówki, Galerii ATH i szatni. Jako interesujące, należy uznać działalność galerii artystycznej dla studentów.</p> <p>2. Ocena spełnienia kryterium 4.2 - w pełni.</p> <p>3. Uzasadnienie oceny</p> <p>Ciągła rozbudowa infrastruktury jest zgodna z celami strategicznymi Wydziału i z potrzebami realizacji efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach. W celu dalszej poprawy warunków kształcenia na Wydziale podjęto decyzję o remoncie i rozbudowanie budynku "B". Uczelnia zgłosiła do ministerstwa plan inwestycyjny rozbudowy i remontu budynku B na kwotę 20 milionów. Trwają starania o zapewnienie środków finansowych dla tego projektu. Wizytacja biblioteki potwierdziła nowoczesność infrastruktury bibliotecznej, łatwość dostępu do baz naukowych oraz ciągły proces uzupełniania zasobów zgodnie z zapotrzebowaniem. Studenci Wydziału mają możliwość korzystania z galerii artystycznej, gdzie mogą też przygotowywać się do praktycznej pracy plastycznej z dzieckiem.</p>
<p>5. Współdziałanie z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi – w pełni</p>
<p>Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 5</p> <p>Jednostka poprzez intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym i kulturalnym, skutecznie realizuje strategię rozwoju, zapewnia warunki do praktycznej weryfikacji efektów kształcenia nabywanych na Uczelni oraz stwarza podstawy ewaluacji procesu kształcenia we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia spełnia wymogi jakie stawia się jednostkom akademickim w tym zakresie. Różnorodność oferty obcojęzycznej w zajęciach dydaktycznych i duża liczba studentów wyjeżdżających do ośrodków zagranicznych oraz przygotowanie jednostki do organizacji zagranicznych praktyk i wyjazdów stażowych na inne Uczelnie zyskały pozytywną ocenę. Działania podejmowane przez Wydział w zakresie internacjonalizacji kształcenia wpływają korzystnie na proces dydaktyczny.</p>
<p>Zalecenia w odniesieniu do kryterium 5</p> <p>Zaleca się podjąć dodatkowe starania w celu sprowadzenia na uczelnię studentów zagranicznych – rozszerzenie współpracy międzynarodowej o ten wymiar.</p>
<p><i>5.1 Jednostka, realizując strategię rozwoju, współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi, a także z instytucjami działającymi w jej otoczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz uczestniczy w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich. *</i></p>
<p>1. Opis stanu faktycznego</p> <p>Jednostki Wydziału udokumentowały licznie inicjatywy wpisujące się we współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, chociaż w różnym stopniu zaangażowania. Podejmują one działania w zakresie dydaktyki, badań oraz na polu popularyzatorsko-edukacyjnym, w tym również o charakterze kulturotwórczym, co jest wpisane w Misję Wydziału. Wskazuje to na wysoką świadomość kadry WH-S i odpowiedzialności za rolę, jaką spełnia Wydział w stosunku do miasta i całego regionu. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest intensywna, choć zróżnicowana w odniesieniu do poszczególnych kierunków/specjalności. Realizuje się ona m.in. poprzez udział w projektach edukacyjnych jak: przejmowanie patronatów nad klasami w szkołach regionu, organizację spotkań, wykładów otwartych dla mieszkańców Bielsko Białej na terenie ATH oraz warsztatów na terenie szkół licealnych przez pracowników Wydziału; spotkania szkoleniowe typu „brain storming” z nauczycielami; organizację gry miejskiej dla uczniów szkół średnich; konkursy wiedzy (np. Języka Polskiego) i ortografii; udział w wystawach; organizowanie sesji popularnonaukowych m.in. na scenie Teatru Polskiego; udział pracowników i studentów w zespołach teatralnych prowadzonych w „Kubiszówce”;</p>

organizację konferencji naukowych („700-lecie Bielska-Białej” 2012 r., współpracę podczas Beskidzkiego Festiwalu Nauki i Sztuki. Nie wspominając o udziale w spektakularnym projekcie *Etno-projekt*.

Uczelnia uczestniczy w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów poprzez program Erasmus+ oraz posiada bilateralne umowy z dwudziestoma siedmioma uczelniami. Łącznie w latach 2012-2015 z programu skorzystało 157 studentów oraz 44 pracowników. Kraje wymiany to między innymi Czechy, Chorwacja, Hiszpania, Słowenia, Turcja, Francja, Bułgaria, Rumunia, Słowacja i Węgry. W ramach wymiany w tym czasie na Uczelnię przyjechało tylko 9 studentów i 6 pracowników naukowych. Za istotny rodzaj współpracy międzynarodowej należy uznać udział pracowników naukowych w konferencjach zagranicznych jak również goszczenie pracowników Uczelni zagranicznych na konferencjach organizowanych przez WHS. Wspólnie z Uniwersytetem Ostrawskim (Czechy) Wydział realizuje 2 projekty międzynarodowe, oraz 3 projekty o charakterze międzynarodowym z różnymi partnerami. Pracownicy Wydziału pracują w międzynarodowych radach 4 pism naukowych. Jeden z pracowników został wyróżniony złotym medalem Universitas Labacensis za współpracę między polskimi uczelniami a Uniwersytetem w Lublanie w zakresie szerzenia języków, literatury i kultury obu narodów (Lublana, 2013).

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym bardzo dobrze ocenili współpracę Jednostki z zagranicznymi instytucjami, doceniając w szczególności systemy wymian międzynarodowych oraz bezpłatną szkołę letnią w Słowenii. Studenci dobrze ocenili również obsługę administracyjną, wskazując, że choć w ich opinii udział w wymianie wiąże się ze zbyt uciążliwymi formalnościami, to Biuro Współpracy Międzynarodowej jest pomocne. Oceny studentów co do oferty Jednostki w tym zakresie są jednak bardzo zróżnicowane. Studenci filologii hiszpańskiej oceniają ją bardzo wysoko, doceniając współpracę z ośrodkami w Hiszpanii oraz obecność *native speakerów* w Jednostce. Studenci filologii angielskiej oceniają tę współpracę bardzo krytycznie, słusznie dostrzegając, że Wydział prowadzący taki kierunek powinien współpracować z przynajmniej jedną uczelnią z kraju anglosaskiego i zatrudniać *native speakerów*, których obecnie brakuje. Studenci biorą udział w międzynarodowych programach badawczych oraz konferencjach naukowych.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.1 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka dobrze wykorzystuje swoją pozycję w regionie. Poprzez intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym i kulturalnym odpowiednio realizuje swoją strategię rozwoju, zapewnia warunki do praktycznej weryfikacji efektów kształcenia nabywanych na Uczelni oraz stwarza podstawy ewaluacji procesu kształcenia we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Zwraca uwagę duża liczba umów pomiędzy Uczelnią a Jednostkami w kraju i zagranicą oraz poprawna mobilność studentów wizytowanej jednostki. Mała liczba studentów i pracowników przybywających na uczelnię może świadczyć o ciągle niewystarczającej i mało interesującej ofercie jaką wypracowano na potrzeby współpracy międzynarodowej.

5.2 Jednostka dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, m.in. poprzez mobilność studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich, realizację programów studiów w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1. Opis stanu faktycznego

Jednostka dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia głównie poprzez mobilność studentów i wykładowców w programie Erasmus+ i cechuje się dużą mobilnością studentów wyjeżdżających na studia i na praktyki zagraniczne w ramach tego programu (w latach 2012-2015 wyjechało 157 studentów wydziału).

Ze względu na prowadzenie kierunków filologicznych szereg zajęć dydaktycznych jest prowadzonych w językach obcych przez *native speakerów*, w tym przez osoby wizytujące (w roku 2015 były to zajęcia w pięciu językach obcych: angielskim, czeskim, rosyjskim, hiszpańskim i chorwackim. Niektóre zajęcia na kierunku

Iberystyka odbywają się z wykorzystaniem platformy interaktywnej w bezpośrednim kontakcie z partnerem portugalskim. Uczelnia przygotowała dla studentów zagranicznych kurs języka polskiego. Działania służące umiędzynarodowieniu procesu kształcenia koncentrują się także na ofercie przedmiotów w języku obcym, projektach międzynarodowych oraz uczestnictwie w radach międzynarodowych pism naukowych. Oferta 29 przedmiotów prowadzonych w języku obcym jest skierowana do studentów zagranicznych oraz studentów ATH. Liczba uruchomionych zajęć zależy od zainteresowania.

Obok lektoratów z języka angielskiego, niemieckiego, włoskiego i francuskiego, planowane są lektoraty z języka katalońskiego i portugalskiego (dla studentów iberystyki). Studenci dobrze oceniają te możliwości. Jednostka prowadzi obecnie silne przygotowania w celu lepszego dostosowania procesu kształcenia dla osób z zagranicy (kursy językowa, oferta w języku rosyjskim i ukraińskim).

2. Ocena spełnienia kryterium 5.2 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia spełnia wymogi formalne jakie stawia się jednostkom akademickim w tym zakresie. Pozytywnie należy ocenić różnorodność oferty obcojęzycznej w zajęciach dydaktycznych, dużą liczbą studentów wyjeżdżających za granicę oraz przygotowanie jednostki do organizacji zagranicznych praktyk i wyjazdów stażowych na inne Uczelnie. Najintensywniejsza współpraca ma miejsce z Uczelniami regionu ze Słowacji i Czech. Rozwoju wymaga współpraca z uczelniami anglojęzycznymi.

Działania podejmowane przez Wydział w zakresie internacjonalizacji kształcenia wpływają korzystnie na całość kształtu procesu. Środowisko studenckie pozytywnie wypowiadało się na temat oferowanych możliwości umiędzynarodowienia procesu kształcenia i jego efektów. Doceniło korzyści wideokonferencji ze studentami z Hiszpanii oraz możliwość szybkiego i skutecznego zamawiania literatury zagranicznej.

6. Funkcjonowanie systemu wsparcia studentów – w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 6

System wsparcia materialnego i dydaktycznego dla studentów oraz warunki dla ich rozwoju osobowego są poprawne. Zastrzeżenia budzi mało sformalizowany sposób wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 6:

- Należy bardzo wnikliwie dokonać oceny potrzeb osób niepełnosprawnych w Jednostce i na tej podstawie opracować kompleksowy, nowy system wsparcia bazujący na dedykowanych, dobrze przeszkolonych specjalistach w tej dziedzinie.
- Należy zapewnić większe zaangażowanie studentów w prace Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

6.1. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w zakresie pomocy materialnej, w procesie uzyskiwania efektów kształcenia, oraz rozwoju aktywności naukowej, artystycznej lub sportowej: *

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym bardzo dobrze ocenili system pomocy materialnej. W opinii studentów stypendia są wypłacane na przejrzystych zasadach, terminowo, a procedury ich przyznawania są sprawiedliwe i nieskomplikowane. Studenci szczególnie wysoko oceniają wsparcie materialne dla osób niepełnosprawnych, które jest bardzo wysokie w porównaniu do stypendiów wypłacanych w innych uczelniach w Polsce.

6.1.1 Zapewniana przez jednostkę opieka naukowa, dydaktyczna i materialna jest zorientowana na potrzeby

studentów i doktorantów oraz uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, *

Studenci bardzo dobrze ocenili kompetencje kadry dydaktycznej oraz wsparcie prowadzących w procesie kształcenia. W opinii studentów zapewniony jest swobodny dostęp do kadry, w tym również poza zajęciami, w ramach konsultacji lub drogą e-mail. Studenci mają zapewniony dostęp do materiałów dydaktycznych, z których część znaleźć mogą w platformie internetowej. Studenci wysoko oceniają możliwości, jakie dają im koła naukowe, wskazując, że Jednostka silnie wspiera ich działalność, w tym finansując wyjazdy na konferencje. Studenci publikują też własne prace naukowe. Studenci mogą rozwijać swą kondycję fizyczną w sekcjach sportowych, przede wszystkim Klubie Uczelnianym AZS. Studenci dobrze oceniają system praktyk, podkreślając fakt, że Jednostka oferuje listę sprawdzonych oferentów praktyk, umożliwiając jednocześnie zaliczanie praktyki w innych miejscach. Sposób weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia pozwala zdaniem studentów na ogólną ocenę, czy efekty zostały osiągnięte, jednak brakuje mechanizmu pozwalającego na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów – z praktyki zawodowej nie wystawia się oceny, a jedynie zaliczenie.

System wsparcia osób niepełnosprawnych opiera się na jednej osobie na całej Uczelni, którą jest Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych. Osoba wypełniająca te zadania robi to nieodpłatnie w wolnym czasie, łącząc tę działalność z wieloma innymi obowiązkami zarówno na Uczelni, jak i poza nią. Jednostka nie wdrożyła formalnych procedur monitorowania potrzeb osób niepełnosprawnych. Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych nie otrzymuje, po przeprowadzonej rekrutacji, informacji o osobach niepełnosprawnych, ale, jak przedstawił w trakcie rozmowy z Zespołem Oceniającym, spotyka ludzi na korytarzach i rozmawia z nimi, a niepełnosprawność poznaje po „sposobie bycia”, względnie dowiadyuje się tego nieformalnie od starostów. Takie badanie potrzeb jest dalece niewystarczające, Pełnomocnik Rektora w trakcie wizytacji nie miał bowiem wiedzy o pewnych problemach, jak, na przykład, brak autobusu powrotnego do domu studenckiego po godzinie 17, co jest dużą trudnością dla osoby poruszającej się na wózku. Wbrew teom Pełnomocnika nie można uznać, by takie braki rekompensować mogło wysokie stypendium. Pełnomocnik nie miał też pełnych informacji o niepełnosprawnościach studentów na Wydziale, przekonując, że nie ma obecnie potrzeby dostosowywania infrastruktury dla potrzeb osób niedowidzących, ponieważ osoby takie aktualnie nie studiują na Wydziale – podczas gdy przedstawiciele Zespołu Oceniającego dowiedzieli się od jednego ze studentów, że ma problemy ze wzrokiem. Pełnomocnik wprost odniósł się do kwestii niedostosowania infrastruktury, powołując się na przykład studentki z wadą słuchu, która przeniosła się ze względu na braki infrastrukturalne do uczelni w Krakowie. Pełnomocnik stwierdził, że „problem został rozwiązany”. Innym przypadkiem opisanym przez Pełnomocnika w trakcie rozmowy z Zespołem Oceniającym była odmowa stworzenia odpowiedniej infrastruktury dla osoby niewidzącej, która zakończyła się rezygnacją kandydatki z zamiaru studiowania na Wydziale.

W opinii Pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych głównym problemem w obszarze wsparcia dla osób niepełnosprawnych nie jest brak procedur czy infrastruktury, ale niska wiedza i świadomość wśród studentów. Działania w tym obszarze są jednak doraźne, prowadzone samodzielnie przez Pełnomocnika. Ten niezorganizowany sposób rozwiązywania sytuacji problemowych, brak czytelnego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz niepodejmowanie działań na rzecz podnoszenia wśród studentów wrażliwości w stosunku do niepełnosprawności owocuje tym, że w trakcie spotkania studentów z Zespołem Oceniającym zostały przedstawione skargi na ułatwianie egzaminów osobom niepełnosprawnym.

Wsparcie dla studentów niepełnosprawnych powinno zmierzać w kierunku rozszerzania oferty o zapewnienie wsparcia dla osób z trudnościami w nauce, mającymi faktyczne problemy wymagające specjalistycznego wsparcia psychologicznego. Jednocześnie należy jednak zauważyć, że studenci niepełnosprawni przekazali Zespołowi Oceniającemu głównie pozytywne uwagi odnośnie studiowania na Wydziale.

6.1.2 Jednostka wdrożyła skuteczny i przejrzysty system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Na Wydziale funkcjonują opiekunowie roczników, do których studenci mogą zgłaszać się w sytuacjach problemowych. Na Wydziale powołani są również starości, pełniący rolę pośrednika pomiędzy studentami a

wykładowcami. W opinii studentów na Wydziale nie występują sytuacje problemowe, które wymagałyby kontaktu z Władzami. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym mieli wiedzę na temat tego, do kogo w takich sytuacjach problemowych, wymagających interwencji, mogą się zgłosić. Osobą taką może być opiekun roku, przedstawiciel samorządu studenckiego, swoje uwagi można też przekazywać przez przygotowaną skrzynkę uwag. Skrzynka, do której można wrzucać anonimowo pisma do Rektora, jest przez studentów nieużywana. Do tej pory studenci nie korzystali z tej możliwości, ponieważ, jak uznali, nie było takiej potrzeby.

6.2 Jednostka wspiera działalność samorządu i innych organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów oraz współpracuje z nimi, mając na uwadze realizację strategii; jednostka przeprowadza działania mające na celu aktywne włączenie studentów oraz doktorantów do prac organów kolegialnych jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza tych, których celem jest zarządzanie procesem dydaktycznym, zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia oraz zapewnianie wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego. *

Jednostka wspiera działalność samorządu we wszystkich potrzebnych obszarach. Studenci włączani są w prace organów kolegialnych Jednostki, zachęca się też studentów do podejmowania samodzielnych działań w obszarze jakości kształcenia – przykładem mogą być szkolenia z praw i obowiązków studenta przeprowadzane przez członków samorządu. Studenci wykazują niewielkie zaangażowanie w pracę Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Przedstawiciele studentów organizują szereg wydarzeń kulturalnych i sportowych, mając na ten cel wyodrębniony własny budżet. Ze względu na niewielką wiedzę aktualnych członków samorządu na temat wcześniejszych działań oraz ograniczoną dokumentację trudno ocenić rzeczywisty wpływ przedstawicieli studentów na decyzje podejmowane w obszarze kształcenia oraz zapewniania jakości kształcenia. Należy jednak zauważyć, że studenci dobrze oceniają współpracę z Władzami, przekonując, że ich uwagi są i będą uwzględniane w przyszłości.

Na Wydziale funkcjonują też inne organizacje studenckie, w tym AIESEC, Akademicki Klub Żeglarski „Raksa”, AZS Akademicki Związek Sportowy, Klub Uczelniany ATH. Studenci dobrze oceniają możliwości, jakie w obszarze rozwoju w organizacjach studenckich daje im Wydział.

2. Ocena spełnienia kryterium 6.2 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka wspiera działalność samorządu i innych organizacji zrzeszających studentów oraz współpracuje z nimi, mając na uwadze realizację strategii.

7. Jakość kształcenia na studiach doktoranckich – Wydział na razie nie prowadzi studiów doktoranckich.

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 7

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 7

8. Jakość kształcenia na studiach podyplomowych – w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 8

Program każdego z ocenianych studiów podyplomowych zakłada uzyskanie przez słuchaczy nowych kompetencji zawodowych. Dla każdego rodzaju studiów zostały właściwie określone kierunkowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wydział stosuje wiarygodny i skuteczny sposób oceny osiągnięcia przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia. Interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni aktywnie uczestniczą w projektowaniu i ocenie efektów kształcenia. System ECTS zastosowany jest prawidłowo do oceny nakładu pracy słuchaczy.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 8

Mianowanie na kierowników studiów podyplomowych wyłącznie osób o odpowiednich kwalifikacjach merytorycznych.
8.1 Jednostka umożliwi osiągnięcie przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia uwzględniających wymagania organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy. *
<p><i>1. Opis stanu faktycznego</i></p> <p>W ofercie WH-S znajdują się następujące studia podyplomowe: Przygotowanie Pedagogiczne – XVI edycja (studia kwalifikacyjne, trwają 3 semestry i są zgodne ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela); Terapia Pedagogiczna II edycja (studia kwalifikacyjne, które trwają 3 semestry. Nadają uprawnienia do prowadzenia zajęć z zakresu terapii pedagogicznej dzieci ze specjalnymi potrzebami.); Język angielski w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej – V edycja (studia kwalifikacyjne dla osób posiadających przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi w przedszkolu i na I etapie edukacji; wymagane jest również świadectwo znajomości języka na poziomie B1 FCE zgodne z Zarządzeniem MEN z dnia 12.03.2009 r. ws szczegółowych kwalifikacji. Studia trwają 3 semestry i nadają uprawnienia do nauczania języka angielskiego w klasach I-III szkoły podstawowej); Logopedia z komunikacją alternatywną (studia kwalifikacyjne, trwają 4 semestry i są zgodne z wypracowanymi standardami Polskiego Towarzystwa Logopedycznego oraz z Rozporządzeniem MEN z dnia 30.04.2013 r. ws zasad i organizacji pracy psychologiczno - pedagogicznej w placówkach przedszkolnych i szkołach. (Dz.U. z dn. 7.05.2013 r. poz. 532); Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dn. 20.10.2014 r. ws zmian świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (Dz.U. 23.10.2014 r. nr 0 poz. 1442) oraz Rejestrem MPiPS z dn. 7.07.2014 r. ws zawodów i specjalizacji na potrzeby rynku pracy oraz z zakresu jej zastosowań - Dz.U. z dn. 28.07.2014 r poz. 1145). Studia podyplomowe nadają absolwentom prawo do wykonywania zawodu logopedy); Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne (studia kwalifikacyjne, które trwają 3 semestry i nadają absolwentom uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela w placówkach przedszkolnych oraz w klasach I-III szkoły podstawowej. Są zgodne ze standardami przygotowującymi do zawodu nauczyciela); Resocjalizacja – nie została uruchomiona. Dla każdego rodzaju studiów zostały właściwie określone kierunkowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz nastąpiło ich prawidłowe przyporządkowanie do modułów (przedmiotów) kształcenia wraz z prawidłowo zaplanowanym modułem praktyki zawodowej. Do proponowanego programu studiów trafnie została dobrana kadra prowadząca zajęcia, w tym tzw. praktycy (osoby, które posiadają udokumentowany, znaczący dorobek zawodowy zdobyty poza Uczelnią).</p> <p>Spełnienie wymogów kryterium 8.1. należy ocenić dla każdego studiów podyplomowych oddzielnie.</p> <p>„Przygotowanie pedagogiczne” - uprawnienia precyzują standardy kształcenia nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku. Wymóg posiadania kwalifikacji przygotowania pedagogicznego osiąga się poprzez realizację modułu 2 i 3 ze standardów kształcenia nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku. Jednostka realizuje te wymogi.</p> <p>„Terapia pedagogiczna” - wymogi ustawowo niesprecyzowane. Efekty kształcenia określono prawidłowo. Program pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia. Ocena merytoryczna programu studiów pozwala stwierdzić ich zgodność z wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi niezbędnymi do pracy w charakterze pedagoga terapeuty.</p> <p>„Język angielski w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej”. Wymogi precyzują standardy kształcenia nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku, oraz rozporządzenie o zatrudnieniu nauczycieli z 12 marca 2009</p>

roku. Wymogi językowe spełniono już w procesie rekrutacji na studia podyplomowe. Studia z założenia nadają kwalifikacje metodyczne do prowadzenia zajęć z języka angielskiego. Te zakładane efekty są spełnione. Wymogi metodyczne wynikające ze standardów nauczycielskich są zawarte w efektach kształcenia i programie studiów.

„Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna” - wymogi precyzują standardy kształcenia nauczycieli. Program spełnia te wymogi.

„Studia Logopedii z Komunikacją Alternatywną” - brak wymogów formalnych. Uczelnia kieruje się ogólnymi wymogami Polskiego Towarzystwa Logopedycznego. Wymogi te są spełniane. Zwraca uwagę jednak mała liczba godzin metodyki pracy logopedycznej (20 godzin). Powstaje wątpliwość, czy taka liczba godzin zapewnia przygotowanie studenta do praktyki logopedycznej. W toku konsultacji z kierownikiem studiów, już w trakcie wizytacji podjęto decyzję o zwiększeniu liczby godzin z tego przedmiotu.

„Resocjalizacja” - kierunek w ofercie, jednak ze względu na brak chętnych nieuruchomiony. Dokumentacja przygotowano prawidłowo. Wymogi formalne niesprecyzowane, wymogi merytoryczne spełnione na poziomie formalnym i dokumentacyjnym.

W odniesieniu do części studiów podyplomowych dopracowania wymaga regulamin praktyk (np. Język angielski w edukacji przedszkolnej i wczesno-szkolnej” „Studia logopedii z komunikacją alternatywną”). Należy wyraźnie sprecyzować, jaką część praktyk można uznać słuchaczowi w ramach wykonywanego zawodu. Niewskazana jest możliwość całkowitej uznawalności praktyk poprzez wykonywany zawód. Obecny regulamin dopuszcza taką możliwość. Ważne jest też, by wskazać bardziej precyzyjnie, w jakich rodzajach placówek, jaka część praktyk powinna się odbyć. Przykładowo, jeśli mamy do czynienia w edukacją przedszkolną i wczesnoszkolną, to należy wskazać, jaka część zajęć powinna być realizowana w danego typu placówce. Jest to ważne, jeśli studia dają możliwość pracy w obu typach placówek, w których występują istotne różnice metodyczne i dydaktyczne w stylu pracy. Ponadto należy w szczegółowym opisie praktyk wskazać, jaka część zajęć ma charakter obserwacji, a jaka powinna być związana z bezpośrednim prowadzeniem zajęć przez słuchaczy. Niedopuszczalne jest, by, w przypadku nabywania umiejętności metodycznych, praktyka ograniczała się do obserwacji prowadzonych zajęć.

2. Ocena spełnienia kryterium 8.1 – w pełni.

3. Uzasadnienie oceny

Realizowany program każdego z w/w studiów podyplomowych zakłada uzyskanie przez słuchaczy nowych kompetencji zawodowych. Dla każdego rodzaju studiów zostały właściwie określone kierunkowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Kierunki spełniają wymogi formalne i zawodowe dotyczące nadawanych kwalifikacji.

8.2 Jednostka stosuje na studiach podyplomowych wiarygodny, rzetelny i przejrzysty system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

1. Opis stanu faktycznego.

Wszystkie jednostki WH-S ATH w Bielsku Białej realizują studia podyplomowe w oparciu o Uchwałę Senatu ATH nr 1040/12/V/2014 z dn. 16.12.2014 r. ws. opiniowania i utworzenia studiów podyplomowych oraz Uchwałę Senatu 1041/12/V/2014 z dn. 16.12.2014 r. ws. powołania kierunkowego opiekuna studiów. Zgodnie z przyjętymi standardami jednostki realizujące studia podyplomowe zobowiązane są do przedstawienia planu i programu studiów, opisanie zakładanych efektów kształcenia i sposobu ich realizacji, weryfikacji i zaliczenia. Pozwala to na bieżąco śledzić proces kształcenia, jak również poddać ocenie stopień jego realizacji w ankiecie wypełnianej przez słuchaczy. Dokumentowanie weryfikacji efektów kształcenia zgodne jest z Uchwałą Senatu ATH nr 944/11/V/2013 z dnia 19.11.2013 r. oraz wydziałowymi procedurami weryfikacji efektów kształcenia i

ich dokumentowania WKPiI/P4?2014, WKPiI/14/2014, które obowiązują na wszystkich poziomach studiów prowadzonych przez Wydział. Prezentowane programy spełniają wymagania, co do liczby godzin, niezbędnych do zrealizowania zakładanych efektów kształcenia. System oceny osiągnięcia przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia jest tradycyjny i polega na uzyskiwaniu zaliczeń, zdawaniu egzaminów w ramach poszczególnych przedmiotów. Dodatkowo wpisane w program i plan studiów zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe podlegają ocenie opiekuna w miejscu ich realizacji oraz ocenie na podstawie przedłożonej dokumentacji z praktyk przez słuchacza studiów. Wymiar ich jest zgodny z obowiązującymi normami resortów w sprawie możliwości uzyskania nowych kwalifikacji. Finalnym etapem weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest napisanie pracy dyplomowej i jej obrona, połączona z egzaminem.

Przeanalizowano poszczególne sylabusy przedmiotów na kierunkach studiów podyplomowych. Zaprezentowano w nich formy weryfikacji efektów kształcenia. W większości jest to pisemne lub ustne sprawdzenie wiedzy i umiejętności. W niektórych przypadkach zwraca uwagę enigmatyczność prezentacji weryfikacji efektów kształcenia. np. ograniczające się do stwierdzenia „zaliczenie ustne”. W części sylabusów za element zaliczenia uznaje się obecność na zajęciach. Brak szczegółowego opisu zakresu, jaki podlega weryfikacji w obrębie poszczególnych metod nie daje możliwości pełnej oceny tego systemu.

Istotną formą weryfikacji efektów kształcenia są prace końcowe słuchaczy prowadzone na wszystkich kierunkach studiów podyplomowych. Analiza tych prac pozwala na stwierdzenie, że mają one w przeważającej mierze charakter empiryczny. Najczęściej są to studia przypadków które słuchacze analizują w kontekście umiejętności praktycznych związanych z danym kierunkiem. Prace te są dobrym przykładem weryfikacji efektów kształcenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 8.2 - w pełni.

3. Uzasadnienie oceny

Wydział stosuje wiarygodny i skuteczny, również w opinii słuchaczy, sposób oceny osiągnięcia przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia.

8.3 Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia oraz w weryfikacji i ocenie osiągniętych efektów kształcenia. *

1. Opis stanu faktycznego

W opracowaniu programów i planów studiów, w tym określenia zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych uczestniczą interesariusze wewnętrzni (kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału, słuchacze i absolwenci studiów podyplomowych) oraz pracodawcy i rekrutująca się spośród nich kadra praktyków (Procedura WKPiI/P3/2014, wyd. 2). Współpraca ta ma w dużej mierze charakter nieformalny. Ponadto w programach uwzględniono obowiązujące standardy kształcenia w przypadku nabycia uprawnień do nauczania drugiego przedmiotu przez nauczycieli. Jednostki prowadzące studia podyplomowe przedstawiły stosowną dokumentację ws. prowadzonych konsultacji i opiniowania programów kształcenia. Prowadzona ankietyzacja i jej analiza pozwalają w pełni na wypowiedź wszystkich sygnalizowanych powyżej środowisk i ich udział we współtworzeniu procesu określania zakładanych efektów kształcenia, weryfikacji i oceny stopnia ich osiągnięcia, co wpływa na efektywny proces doskonalenia każdej kolejnej edycji studiów.

Studia podyplomowe nie posiadają rad programowych. Przygotowanie koncepcji i ewaluacja programów jest zadaniem kierownika studiów podyplomowych współpracujących z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. W proces określenia efektów kształcenia i ich weryfikacji w formie pożądanej sylwetki absolwenta biorą udział interesariusze zewnętrzni. W dwóch przypadkach studiów („Resocjalizacja,” „Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna”) kierownicy nie posiadają formalnych i merytorycznych kwalifikacji do prowadzenia studiów w danej dyscyplinie (nie posiadają kwalifikacji z danej dyscypliny oraz doświadczenia praktycznego). Ta sytuacja poddaje w wątpliwość przeprowadzenie przez nich skutecznego procesu ewaluacji na prowadzonych studiach. Może też powodować trudności w procesie monitorowania procesu kształcenia oraz nad dostosowywaniem ich do rynku pracy w zgodzie z wymaganiami organizacji zawodowych i powinna ulec poprawie.

<p>2. Ocena spełnienia kryterium 8.3 - w pełni</p> <p>3. Uzasadnienie oceny</p> <p>WH-S wykorzystuje wiedzę i umiejętności posiadanej kadry naukowo – dydaktycznej, wspomaganej przez praktyków z placówek, z którymi Wydział skutecznie współpracuje, nad określaniem efektów kształcenia na studiach podyplomowych. Na spotkaniu z pracownikami wskazano na szereg formalnych i nieformalnych kontaktów z kierownikami studiów podyplomowych oraz na konsultacje programowe. W dokumentacji istnieją liczne potwierdzenia udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie ewaluacji programów studiów oraz ewaluacji efektów kształcenia i sylwetki absolwenta. Część tych dokumentów powstało z inicjatywy kierownictwa studiów, część jest efektem bezpośrednich kontaktów studentów na praktykach oraz na wizytacjach w placówkach. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie okresowej, cyklicznej ewaluacji programowej. Potwierdzono w niej udział interesariuszy. Do każdego studium dołączono opinie interesariuszy o sylwetce absolwenta i jego kwalifikacjach.</p>
<p>8.4 Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy słuchacza studiów podyplomowych, niezbędnemu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.</p>
<p>1. Opis stanu faktycznego</p> <p>Stosowany system ECTS na studiach podyplomowych jest zgodny z Regulaminem Studiów Podyplomowych ATH w Bielsku Białej. Pozwala on na uzyskanie zakładanych efektów kształcenia przypisanych przedmiotom. Wszystkie kierunki studiów podyplomowych stosują ujednoczony system punktów ECTS. W sylabusach przedstawiono bilans godzin nakładu pracy słuchacza.</p> <p>2. Ocena spełnienia kryterium 8.4 - w pełni.</p> <p>3. Uzasadnienie oceny</p> <p>Uczelnia ujednoczyła system punktacji ECTS na wszystkich szczeblach studiów. W przypadku studiów podyplomowych przyjęto przelicznik ok. 25 godzin nakładu pracy studenta za 1 punkt ECTS. Jest to zgodne z odpowiednim rozporządzeniem o uznawalności i przenoszeniu punktacji ECTS. W każdej karcie przedmiotu wskazano tabelaryczny wykaz godzin dydaktycznych oraz samodzielnego nakładu pracy studenta wraz z przypisaną ilością punktów ECTS. Poszczególne kierunki studiów zawierają całościowe wskazania punktacji ECTS zgodne z wymogami formalnymi i standardami kształcenia (studia nauczycielskie).</p>

<p>Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA</p>
<p>Analiza SWOT przedstawiona przez Wydział H-S w Raporcie Samooceny przygotowana została przekonywująco i w dużej mierze pokrywa się z opinią Zespołu Oceniającego a temat mocnych i słabych stron Wydziału. Różnice w ocenach wynikają z przyjęcia nieco innej perspektywy ewaluacji. Ta „inna perspektywa” jest jednym z celów oceny zewnętrznej prowadzonej przez PKA.</p> <p>Jeśli idzie o silne strony Wydziału, to w raporcie samooceny słusznie wskazano na dynamiczny rozwój kadry naukowo-dydaktycznej w ostatnich latach i jej wysokie zaangażowanie w prace badawcze, dydaktyczne i międzynarodowy wymiar działalności Wydziału. Zespół Oceniający potwierdza, że skok jakościowy i ilościowy dokonany zasobach kadrowych Wydziału jest imponujący. Dodatkowo Zespół bardzo wysoko ocenia jakość pracy dydaktycznej i wybitnie dobre relacje kadry ze słuchaczami oraz z absolwentami, co istotnie przyczynia się do kreowania przyjaznego Uczelni otoczenia społecznego w regionie. Wzmacnia to – i będzie wzmacniać w przyszłości - dobre relacje z pracodawcami i innymi interesariuszami zewnętrznymi.</p>

Współpraca obecna z tym otoczeniem rozwija się bardzo dobrze, czego przyczyny upatrywać należy także w znakomitym rozpoznaniu potrzeb regionu przez Uczelnię i chęci pełnienia w nim roli ważnego czynnika innowacji gospodarczych i społecznych. Wzmacnianie potencjału kadrowego skutkuje też podniesieniem rangi naukowej Wydziału (skuteczne ubieganie się o prawo doktoryzowania), co dobrze odpowiada misji uczelni zmierzającej w stronę uzyskania statusu uniwersytetu przymiotnikowego.

Zespół Oceniający uzupełniłby listę szans z analizy SWOT o potrzeby środowiska Podbeskidzia dotyczące życia społecznego i kulturalnego oraz o entuzjazm i młodość kadry Wydziału połączoną ze świadomością ważności zadania/zobowiązania wobec regionu, jakie niesie kształcenie humanistyczne i ważnością relacji międzynarodowych dla rozwoju Wydziału.

W ocenie słabych stron Wydziału opinie raportu samooceny oraz Zespołu Oceniającego są nieco bardziej rozbieżne. Dla Zespołu oceniającego jedną z najsłabszych cech Wydziału jest niedojrzałość niektórych elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Działania związane z jego projektowaniem i wyprowadzeniem w życie podjęte zostały zbyt późno, co sprawia, że choć koncepcja tego systemu jest poprawna i dostosowana do potrzeb Wydziału i celów wynikających ze strategii rozwoju oraz polityki jakości, to jednak jego wpływ na jakość kształcenia, skuteczność zaproponowanych procedur i inne oczekiwane dobre skutki nie ujawniły się jeszcze w każdym aspekcie. Można się zgodzić z opinią wyrażoną w raporcie samooceny, że dzięki temu systemowi wzrasta świadomość kadry dotycząca ważności jakości kształcenia, jednakże konkretne wskaźniki tego wzrostu i generalnie budowy kultury jakości w Uczelni i na Wydziale – nie są jeszcze w całej perspektywie uwidocznione. Jeśli system zacznie harmonijnie funkcjonować – z pewnością będzie miał duży i dobry wpływ na dalsze doskonalenie jakości kształcenia.

Zalecenia

Akredytacja instytucjonalna, to wyraz zaufania do uczelni/jednostki, że wypracowała mechanizmy zapewniające i doskonalące jakość i że będzie je rozwijać i wdrażać bez nadzoru agencji akredytacyjnej; że już wypracowała kulturę jakości, albo przynajmniej rokuje dobre nadzieje na to, że kultura jakości zostanie ugruntowana w niej w nieodległej przyszłości. Zespół Oceniający długo rozważał, czy Wydział Humanistyczno-Społeczny może być obdarzony takim zaufaniem i ostatecznie zdecydował, że tak, i przyznał ocenę „w pełni” wszystkim kryteriom będącym podstawą oceny jakości. Ponieważ jednak Wewnętrzny System Zapewniający Jakości na Wydziale jest stosunkowo młody, zaś jego wdrożenie nie do końca zrealizowane, zatem Zespół sformułował długą listę zaleceń do wypełnienia oraz postuluje, **aby Wydział w po 1 roku oraz po 2 latach od oceny przedstawił PKA raporty opisujące postęp w rozwoju i wdrażaniu tego systemu**. Zatem większość zaleceń tego raportu dotyczy kryterium 2 czyli funkcjonowania i doskonalenia systemu zapewniania jakości (patrz lista „zalecenia w odniesieniu do kryterium 2 na stronach 6-9 raportu).

W odniesieniu do pozostałych kryteriów lista zaleceń jest krótsza. Postuluje się w nich, co następuje:

- Odnośnie kryterium 1: formalne spisanie i publikacja wydziałowej polityki jakości.
- Odnośnie kryterium 2: patrz lista na s. 6-8.
- Odnośnie kryterium 3: usunięcie wskazanych uchybień w obsadzie zajęć.
- Odnośnie kryterium 4: działania na rzecz polepszenia stanu całej infrastruktury dydaktycznej z dodatkowymi wskazaniem (patrz s. 29).

- Odnośnie kryterium 5: podjęcie starań o rozszerzenie internacjonalizacji kształcenia o skuteczny nabór słuchaczy z zagranicy.
- Odnośnie kryterium 6: przeprowadzenie kompleksowej oceny potrzeb osób niepełnosprawnych i opracowanie systemu wsparcia dla nich. Włączenie studentów w prace Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (patrz s. 33).
- Odnośnie kryterium 8: Mianowanie na kierowników studiów podyplomowych wyłącznie osób o odpowiednich kwalifikacjach merytorycznych.

Dobre praktyki

Zespół Oceniający nie znalazł szczególnych i nowatorskich dobrych praktyk w pracy Wydziału. Niektóre silne strony Wydziału mogłyby pretendować do tego miana. Należą do nich: wrażliwość na potrzeby regionu i utożsamianie się z nimi, rozwijanie doskonałych relacji ze studentami i absolwentami oraz użytecznych i silnych związków z otoczeniem społecznym. Ich realizacja w postaci organizacji wspólnych działań na rzecz społeczności lokalnej (Bielsko-Białej) i Podbeskidzia na pewno zasługuje na miano dobrej praktyki.

* - stopień spełnienia oznaczonego gwiazdką kryterium II i II stopnia warunkuje ocenę kryterium nadrzędnego tj. odpowiednio II i I stopnia